

Βρυξέλλες, 10.3.2020
COM(2020) 93 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Εντοπισμός και αντιμετώπιση των φραγμών στην ενιαία αγορά

{SWD(2020) 54 final}

Εισαγωγή

Πριν από 35 χρόνια, τον Ιούνιο του 1985, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Λευκό Βιβλίο για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς. Το μήνυμα ήταν σαφές: επιδίωξη πραγματικής ολοκλήρωσης και πραγμάτωση των φιλοδοξιών της Συνθήκης της Ρώμης ή υποχώρηση προς τη μετριότητα και συμβιβασμός με την ιδέα της εξέλιξης της Ευρώπης σε μια απλή ζώνη ελεύθερων συναλλαγών.

Η ΕΕ επέλεξε την οδό της στενότερης ολοκλήρωσης και σήμερα διαθέτουμε τη μεγαλύτερη ενιαία αγορά παγκοσμίως, με περισσότερους από 447 εκατομμύρια καταναλωτές και έως 56 εκατομμύρια θέσεις εργασίας που εξαρτώνται από το εμπόριο εντός της ενιαίας αγοράς.

Λόγω του μεγέθους και του βαθμού ολοκλήρωσής της, η ενιαία αγορά έχει ενισχύσει τη θέση και την επιρροή της ΕΕ στον κόσμο. Οι αρχές, οι αξίες και τα πρότυπα της ΕΕ αποτελούν τη βάση του πρωταγωνιστικού και ενεργού ρόλου της για μια παγκόσμια τάξη που βασίζεται σε κανόνες και ίσους όρους ανταγωνισμού τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.

Σήμερα, η Ευρώπη πρωτοστατεί στη διττή μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα και την ψηφιακή πρωτοπορία. Ο εκσυγχρονισμός και η ενίσχυση της ενιαίας αγοράς στο πλαίσιο αυτό αποτελεί μία από τις κύριες προτεραιότητες της Επιτροπής για την επόμενη πενταετία.

Παρά τα πραγματικά επιτεύγματα της ενιαίας αγοράς, οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές εξακολουθούν να αναφέρουν πολλά εμπόδια. Τον Οκτώβριο του 2018, στο τελικό Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο Επιχειρήσεων, σχεδόν το 70 % των επιχειρήσεων απάντησαν αρνητικά όταν ρωτήθηκαν αν, κατά την άποψή τους, η ενιαία αγορά ήταν επαρκώς ολοκληρωμένη.

Η παρούσα ανακοίνωση χρησιμοποιεί τις εμπειρίες και τις αντιλήψεις των επιχειρήσεων και των καταναλωτών που επιχειρούν να κάνουν χρήση της ενιαίας αγοράς σε καθημερινή βάση (στο εξής: χρήστες) ως σημείο αφετηρίας για να εντοπίσει τους βασικούς εναπομένοντες φραγμούς στα διάφορα στάδια των αντίστοιχων «διαδρομών» των χρηστών προς διασυννοριακές δραστηριότητες.

Με βάση τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν κατά την εκπόνηση δύο εκθέσεων¹, η παρούσα ανακοίνωση επισημαίνει 13 βασικούς φραγμούς από την οπτική του χρήστη. Δείχνει ότι δεν υφίστανται μόνο κανονιστικού ή διοικητικού χαρακτήρα φραγμοί, αλλά και φραγμοί πρακτικού χαρακτήρα. Στην πράξη, οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές αντιμετωπίζουν συχνά περισσότερους περιορισμούς ταυτόχρονα, όταν δραστηριοποιούνται διασυννοριακά εντός της ΕΕ. Τέλος, οι χρήστες που πλήττονται περισσότερο από την κατάσταση αυτή είναι οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και οι επαγγελματίες.

Όλοι οι Ευρωπαίοι δικαιούνται την καλύτερη και ευρύτερη δυνατή ελευθερία επιλογής αγαθών, υπηρεσιών, απασχόλησης και επιχειρηματικών ευκαιριών που μπορεί να προσφέρει η ενιαία αγορά, και δεν θα πρέπει να εμποδίζονται να απολαμβάνουν την ελευθερία αυτή.

Η ανακοίνωση, με στόχο την εξεύρεση τρόπων υπέρβασης των προβλημάτων τόσο στο ενωσιακό επίπεδο όσο και στο επίπεδο των κρατών μελών, εντοπίζει πέντε κύρια βαθύτερα αίτια των φραγμών αυτών: ρυθμιστικές επιλογές σε ενωσιακό και σε εθνικό επίπεδο, τον τρόπο μεταφοράς στο εθνικό

¹ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο «Business Journey on the Single Market: Practical Obstacles and Barriers» (Επιχειρηματική διαδρομή στην ενιαία αγορά: Πρακτικά εμπόδια και φραγμοί): Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Consumer conditions scoreboard: consumers at home in the single market (Πίνακας αποτελεσμάτων για τις καταναλωτικές συνθήκες: Οι καταναλωτές νιώθουν σαν στο σπίτι τους στην ενιαία αγορά) — έκδοση 2019.

δίκαιο, εφαρμογής και επιβολής της νομοθεσίας, τη διοικητική ικανότητα και διοικητικές πρακτικές στα κράτη μέλη, το γενικό επιχειρηματικό και καταναλωτικό περιβάλλον, και βαθύτερα αίτια που δεν συνδέονται με τη δημόσια πολιτική, όπως η γλώσσα ή πολιτισμικές συνήθειες. Μεταξύ αυτών, οι δυσκολίες που σχετίζονται με το γενικό επιχειρηματικό και καταναλωτικό περιβάλλον είναι σημαντικές, δεδομένου ότι επηρεάζουν εξίσου τους εγχώριους χρήστες και τους χρήστες από άλλα κράτη μέλη.

Τον Μάρτιο του 2019 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε την ΕΕ και τα κράτη μέλη να άρουν τους εναπομένοντες αδικαιολόγητους φραγμούς στην ενιαία αγορά, τονίζοντας παράλληλα ότι δεν θα πρέπει να δημιουργούνται νέοι φραγμοί.

Η αντιμετώπιση των φραγμών που εντοπίζονται στην παρούσα ανακοίνωση και των βαθύτερων αιτιών τους θα πρέπει να επιτευχθεί μέσω συνδυασμού μέτρων τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο: ψηφιοποίηση της δημόσιας διοίκησης και καλύτερη επικοινωνία για να βοηθούνται οι χρήστες κατά τη διαδρομή τους, νέα και βελτιωμένη ενωσιακή νομοθεσία όπου υπάρχει ανάγκη, καλύτερη εφαρμογή και, εν τέλει, καλύτερη επιβολή της νομοθεσίας.

Ένας βασικός τομέας δράσης, η επιβολή της νομοθεσίας, εξετάζεται στην ανακοίνωση για ένα μακροπρόθεσμο σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της εφαρμογής και της επιβολής των κανόνων της ενιαίας αγοράς², στην οποία καθορίζονται οι προτεραιότητες της Επιτροπής για μια ανανεωμένη εταιρική σχέση με τα κράτη μέλη.

Η σημερινή νέα βιομηχανική στρατηγική³ για την Ευρώπη υπογραμμίζει το γεγονός ότι μια ισχυρή και ολοκληρωμένη ενιαία αγορά αποτελεί εφελκυστικό και προϋπόθεση για μια ανταγωνιστική ενωσιακή βιομηχανία. Το ενωσιακό δίκαιο, με στόχο να ωφεληθούν όλοι από την ενιαία αγορά, θεσπίζει κοινούς κανόνες για την εξάλειψη των φραγμών και τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας των αγαθών και των υπηρεσιών σε ολόκληρη την ΕΕ, προστατεύοντας παράλληλα τους καταναλωτές. Η παρούσα έκθεση δείχνει επίσης ότι, όταν η ενιαία αγορά δεν αξιοποιεί πλήρως το δυναμικό της, τη ζημία υφίστανται κατά κανόνα οι ΜΜΕ και οι πολίτες, λόγω των περιορισμένων πόρων τους. Ιδίως δε οι νεοσύστατες και οι ιδιαίτερες καινοτόμες ΜΜΕ χάνουν την ευκαιρία να καταστούν ανταγωνιστικοί παράγοντες σε διεθνή κλίμακα. Η στρατηγική για τις ΜΜΕ με στόχο μια βιώσιμη και ψηφιακή Ευρώπη⁴, η οποία επίσης εγκρίθηκε σήμερα, καθορίζει πρόσθετα στοχευμένα μέτρα για να βοηθηθούν οι ΜΜΕ να αξιοποιήσουν καλύτερα την ενιαία αγορά.

Η παρούσα ανακοίνωση συνδέεται επίσης με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, στο πλαίσιο του οποίου η άρση των πλέον προβληματικών κανονιστικών και διοικητικών επιβαρύνσεων αποτελεί διαρκή επιδίωξη, καθώς και με τα εργαλεία για τη βελτίωση της νομοθεσίας σε ενωσιακό επίπεδο.

Η προσαρμογή της ενιαίας αγοράς στις προκλήσεις του σήμερα αποτελεί φιλόδοξο στόχο, ενώ η καλύτερη λειτουργία της ενιαίας αγοράς θα απελευθερώνει αναξιοποίητο οικονομικό δυναμικό. Πρόσφατη επικαιροποίηση της μελέτης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με το «κόστος της μη Ευρώπης»⁵ εκτιμά ότι τα οφέλη από την εξάλειψη των εναπομενόντων φραγμών σε μια πλήρως

² COM(2020) 94 της 10.3.2020.

³ COM(2020) 102 της 10.3.2020.

⁴ COM(2020) 103 της 10.3.2020.

⁵ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/631745/EPRS_STU\(2019\)631745_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/631745/EPRS_STU(2019)631745_EN.pdf)

λειτουργική ενιαία αγορά αγαθών και υπηρεσιών θα μπορούσαν να φτάσουν τα 713 δισ. ευρώ έως το τέλος του 2029.

Η πραγμάτωση των οφελών της ενιαίας αγοράς αποτελεί κοινή ευθύνη της Επιτροπής και των κρατών μελών. Η διαφύλαξη της ακεραιότητας της ενιαίας αγοράς της ΕΕ από εξωτερικές προκλήσεις είναι εξίσου σημαντική με την ενίσχυσή της εκ των έσω. Η Επιτροπή είναι έτοιμη να εντείνει τις προσπάθειές της και να βοηθήσει τα κράτη μέλη να επιτύχουν μια ενιαία αγορά που θα εκπληρώνει τις υποσχέσεις της.

I. Η ΟΠΤΙΚΗ ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΗ: ΟΙ ΣΥΧΝΟΤΕΡΑ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΙ ΦΡΑΓΜΟΙ

Η παρούσα ανακοίνωση βασίζεται σε δύο εκθέσεις της Επιτροπής⁶. Η πρώτη, η οποία εκδόθηκε ταυτόχρονα με την παρούσα ανακοίνωση, επικεντρώνεται στα πρακτικά εμπόδια και φραγμούς στην ενιαία αγορά όπως γίνονται αντιληπτά από τις επιχειρήσεις. Βασίζεται σε πηγές που αποτυπώνουν τις αντιλήψεις επιχειρήσεων που προτίθενται να δραστηριοποιηθούν ή δραστηριοποιούνται ήδη στην ενιαία αγορά. Στις πηγές αυτές περιλαμβάνονται δημοσκοπικές έρευνες σε επιχειρήσεις, βάσεις δεδομένων και αναλύσεις. Επιπλέον, διεξήχθη διαβούλευση με εμπορικά επιμελητήρια για να αποκτηθεί πιο ολοκληρωμένη εικόνα διαφόρων εμποδίων. Η ανάλυση βασίζεται και στην εσωτερική εμπειρογνωμοσύνη της Επιτροπής. Τα εμπόδια που περιλαμβάνονται στην παρούσα έκθεση είναι αυτά που επανειλημμένα υποδείχθηκαν ως εμπόδια, από σημαντικό ποσοστό των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα και/ή από διαφορετικές πηγές. Η δεύτερη έκθεση, ο πίνακας αποτελεσμάτων για τις καταναλωτικές συνθήκες στην ΕΕ, η οποία δημοσιεύθηκε τον Νοέμβριο του 2019, βασίζεται σε μια υποκείμενη έρευνα της στάσης των καταναλωτών έναντι του διασυννοριακού εμπορίου. Αμφότερες οι εκθέσεις παρέχουν μια συνοπτική εικόνα των φραγμών στην ενιαία αγορά όπως γίνονται αντιληπτοί από τους χρήστες της, χωρίς να καλύπτουν διεξοδικά τα σχετικά ζητήματα.

Με βάση τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν κατά την εκπόνηση των εν λόγω δύο εκθέσεων, η παρούσα ανακοίνωση επικεντρώνεται καταρχάς στους 13 σημαντικότερους φραγμούς στη διασυννοριακή δραστηριότητα, βάσει της συχνότητας αναφοράς τους από τις επιχειρήσεις (σε σχέση με το διασυννοριακό εμπόριο ή τη διασυννοριακή εγκατάσταση) και τους καταναλωτές (σε σχέση με τη διασυννοριακή αγορά αγαθών ή υπηρεσιών).

Οι φραγμοί που παρουσιάζονται ακολουθούν τα βασικά στάδια των «διαδρομών» που πραγματοποιούν οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές στην ενιαία αγορά, όπως φαίνεται στο παρακάτω πλαίσιο.

Στα βασικά στάδια της επιχειρηματικής διαδρομής περιλαμβάνονται: η συγκέντρωση πληροφοριών για την προετοιμασία διασυννοριακής συναλλαγής (και/ή επέκτασης)· η πλήρωση των απαιτήσεων για την πώληση αγαθών ή υπηρεσιών· η διάθεση στην αγορά και η πώληση· η παράδοση/παροχή· οι ενέργειες μετά την πώληση και η επίλυση διαφορών· η εκπλήρωση των φορολογικών υποχρεώσεων· (πρόσθετα στάδια στην περίπτωση εγκατάστασης) η έναρξη επιχειρηματικής δραστηριότητας· η στελέχωση· η πραγματοποίηση επενδύσεων και η χρηματοδότηση.

⁶ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο «Business Journey on the Single Market: Practical Obstacles and Barriers» (Επαγγελματική διαδρομή στην ενιαία αγορά: Πρακτικά εμπόδια και φραγμοί). Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Consumer conditions scoreboard: consumers at home in the single market (Πίνακας αποτελεσμάτων για τις καταναλωτικές συνθήκες: Οι καταναλωτές νιώθουν σαν στο σπίτι τους στην ενιαία αγορά) — έκδοση 2019.

Στα βασικά στάδια της καταναλωτικής διαδρομής περιλαμβάνονται: η συγκέντρωση πληροφοριών για το προϊόν / την υπηρεσία· η πραγματοποίηση της αγοράς· η πληρωμή· η παραλαβή / λήψη· οι ενέργειες μετά την πώληση και η επίλυση διαφορών.

Συγκέντρωση των αναγκαίων πληροφοριών για την προετοιμασία διασυνοριακών συναλλαγών και/ή διασυνοριακής επέκτασης

1. Οι επιχειρήσεις αναφέρουν δυσκολίες στην απόκτηση πληροφοριών, όχι μόνο σχετικά με τις ευκαιρίες στην αγορά και τους δυνητικούς επιχειρηματικούς εταίρους, αλλά και σχετικά με τις συναφείς κανονιστικές απαιτήσεις.

Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα⁷, το 31 % των MME με εξαγωγική εμπειρία και το 21 % των MME χωρίς τέτοια εμπειρία αναφέρουν τη δυσκολία εντοπισμού επιχειρηματικών εταίρων σε άλλο κράτος μέλος ως φραγμό στην επιχειρηματική δραστηριοποίηση στην ενιαία αγορά. Επιπλέον, το 22 % και το 11 %, αντίστοιχα, αναφέρουν ότι δεν γνωρίζουν πού να βρουν πληροφορίες για δυνητικές ευκαιρίες στην αγορά. Περαιτέρω, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά εμπορικά επιμελητήρια, η έλλειψη πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικά με τους κανόνες και τις απαιτήσεις καταλαμβάνει την τρίτη θέση μεταξύ των εμποδίων στην ενιαία αγορά, έχοντας αναφερθεί από το 69 % των μελών τους που απάντησαν στην έρευνα⁸. Σύμφωνα με άλλη πρόσφατη έρευνα που επικεντρώθηκε στις πέντε μεγαλύτερες οικονομίες της ΕΕ, η άγνοια των κανόνων που πρέπει να τηρηθούν αποτελεί φραγμό για το 31 % των MME χωρίς εξαγωγική εμπειρία και το 9 % των MME με εξαγωγική εμπειρία στα πέντε μεγαλύτερα κράτη μέλη⁹.

Πλήρωση των απαιτήσεων και τήρηση των διαδικασιών για την πώληση αγαθών ή υπηρεσιών

2. Οι επιχειρήσεις κάνουν λόγο για επαχθείς και πολύπλοκες διοικητικές διαδικασίες όσον αφορά την πώληση αγαθών ή υπηρεσιών σε άλλο κράτος μέλος.

Σε σειρά πρόσφατων ερευνών, οι «πολύπλοκες διοικητικές διαδικασίες» αναφέρονται συστηματικά ως ένα από τα σοβαρότερα εμπόδια στην ενιαία αγορά για τις επιχειρήσεις, και ιδίως τις MME. Μεταξύ αυτών, οι διαδικασίες για την απόσπαση εργαζομένων σε άλλο κράτος μέλος συχνά τυγχάνουν ιδιαίτερης μνείας στον τομέα των υπηρεσιών, χαρακτηρίστηκαν δε ως φραγμός από το 58 % όσων απάντησαν στην πρόσφατη έρευνα των ευρωπαϊκών εμπορικών επιμελητηρίων¹⁰. Το 22 % όσων απάντησαν στην έρευνα του φινλανδικού οργανισμού εμπορίου¹¹ θεωρεί τις εν λόγω διαδικασίες σημαντικό ή πολύ σημαντικό εμπόδιο. Το 10 % των επιχειρηματικών υποθέσεων του

⁷ Κέντρο Μελετών Ευρωπαϊκής Πολιτικής, «Hidden Treasures: Mapping Europe's sources of competitive advantage in doing business» (Κρυμμένοι θησαυροί: Χαρτογράφηση των ευρωπαϊκών πηγών ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος στην άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας), 2019 (έκθεση για τους «κρυμμένους θησαυρούς»).

⁸ Eurochambres, «Business survey – EU Internal Market: Barriers and Solutions» (Έρευνα σε επιχειρήσεις – εσωτερική αγορά της ΕΕ: Φραγμοί και λύσεις), 2019.

⁹ Κέντρο Μελετών Ευρωπαϊκής Πολιτικής, «Hidden Treasures: Mapping Europe's sources of competitive advantage in doing business» (Κρυμμένοι θησαυροί: Χαρτογράφηση των ευρωπαϊκών πηγών ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος στην άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας), 2019 (έκθεση για τους «κρυμμένους θησαυρούς»).

¹⁰ Eurochambres, «Business survey – EU Internal Market: Barriers and Solutions» (Έρευνα σε επιχειρήσεις – εσωτερική αγορά της ΕΕ: Φραγμοί και λύσεις), 2019.

¹¹ Σύννομοσπονδία Φινλανδικών Βιομηχανιών.

δικτύου SOLVIT που καταγράφηκαν το 2018 αφορά δυσκολίες που σχετίζονται με την απόσπαση εργαζομένων¹².

Μολονότι με τον ευρωπαϊκό κώδικα ηλεκτρονικών επικοινωνιών αντιμετωπίστηκε σειρά χρονιζόντων εμποδίων στην ανάπτυξη δικτύων, συμπεριλαμβανομένης της έγκαιρης διαθεσιμότητας ραδιοφάσματος για το 5G, εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια. Η ύπαρξη πολύπλοκων και/ή επαχθών διαδικασιών για τη χορήγηση εγκρίσεων/αδειών επισημάνθηκε ιδίως σε ορισμένους τομείς υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, των επαγγελματικών υπηρεσιών και του κατασκευαστικού τομέα. Στα ειδικότερα ζητήματα που αναφέρθηκαν από τις επιχειρήσεις περιλαμβάνονται η έλλειψη ηλεκτρονικών διαδικασιών, οι επαχθείς απαιτήσεις τεκμηρίωσης (συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης υποβολής επικυρωμένης μετάφρασης και αντιγράφων), τα υψηλά τέλη και οι μακρές προθεσμίες που έχουν στη διάθεσή τους οι αρχές για την έκδοση των αποφάσεών τους. Για παράδειγμα, οι εταιρείες που αναπτύσσουν και εκμεταλλεύονται δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένων των δικτύων και υπηρεσιών 5G, αντιμετωπίζουν σειρά δυσκολιών (επαχθείς διοικητικές διαδικασίες για τη λήψη οικοδομικών αδειών· υψηλά τέλη σε σχέση με τις επενδυτικές ανάγκες, ιδίως για την εκχώρηση ραδιοφάσματος· προβλήματα πρόσβασης και έλλειψη πληροφοριών σχετικά με την υπάρχουσα υλική υποδομή, όπως οι αγωγοί ή οι πυλώνες κ.λπ.). Η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα βραδύτερη, πιο δαπανηρή και λιγότερο αποδοτική ανάπτυξη των δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, τα οποία είναι θεμελιώδους σημασίας για την ανάπτυξη της ψηφιακής ενιαίας αγοράς¹³.

3. Οι επιχειρήσεις διαμαρτύρονται για άνιση πρόσβαση στις δημόσιες συμβάσεις.

Παρά την ψηφιοποίηση των δημόσιων συμβάσεων, οι επιχειρήσεις εκφράζουν επανειλημμένα την ανησυχία τους για μια αντιλαμβανόμενη έλλειψη διαφάνειας και πιθανότητα μεροληπτικής, δυσανάλογης ή μη αντικειμενικής συμπεριφοράς από τις αναθέτουσες αρχές. Οι «αυθαίρετες πρακτικές στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων» αναφέρθηκαν ως εμπόδιο από το 38 % των επιχειρήσεων σε πρόσφατη έρευνα¹⁴. Η ανησυχία αυτή φαίνεται να αντικατοπτρίζεται στα στοιχεία που συλλέγονται σε επίπεδο ΕΕ. Μολονότι το ποσοστό δημοσίευσης των ευκαιριών σύναψης δημόσιων συμβάσεων στην ΕΕ έχει βελτιωθεί συνολικά, χαρακτηρίζεται από σημαντικές διακυμάνσεις μεταξύ των κρατών μελών: σε ορισμένα από αυτά, εξακολουθεί να είναι χαμηλότερο από τα εκτιμώμενα μεγέθη των αντίστοιχων εγχώριων αγορών δημόσιων συμβάσεων. Επιπλέον, το ποσοστό των διαγωνισμών στους οποίους υποβλήθηκε μόνο μία προσφορά σημείωσε αύξηση μεταξύ του 2009 και του 2018, φθάνοντας το 35 % το 2018¹⁵.

¹² Πίνακας αποτελεσμάτων της ενιαίας αγοράς το 2018, https://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_by_governance_tool/solvit/index_en.htm

¹³ Ως προς το ζήτημα αυτό, βλ. το βαθύτερο αίτιο αριθ. 1 παρακάτω.

¹⁴ Eurochambres, «Business survey – EU Internal Market: Barriers and Solutions» (Έρευνα σε επιχειρήσεις – εσωτερική αγορά της ΕΕ: Φραγμοί και λύσεις), 2019.

¹⁵ 2019 Single market performance report (Έκθεση του 2019 για τις επιδόσεις της ενιαίας αγοράς), SWD (2019) 444 final.

4. Οι επιχειρήσεις αναφέρουν προβλήματα που σχετίζονται με πρόσθετες τεχνικές απαιτήσεις, πρότυπα και άλλους κανόνες σε ορισμένους τομείς σε εθνικό επίπεδο (σε αντιδιαστολή προς τις ενωσιακές απαιτήσεις).

Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα, έως και το 71 % των ΜΜΕ που δοκίμασαν το υφιστάμενο σύστημα αμοιβαίας αναγνώρισης για τα μη εναρμονισμένα αγαθά¹⁶ ήρθε αντιμέτωπο με απόφαση άρνησης πρόσβασης στην αγορά¹⁷.

Ζητήματα ανακύπτουν επίσης σε τομείς που έχουν εναρμονιστεί από το δίκαιο της ΕΕ. Τα «διαφορετικά τεχνικά πρότυπα» αναφέρονται ως εμπόδιο από το 18 % των αυτοαπασχολούμενων που συμμετείχαν σε πρόσφατη ολλανδική έρευνα.¹⁸ Στους τομείς των βιομηχανικών μηχανημάτων και/ή των δομικών προϊόντων, για παράδειγμα, ιδιαίτερο πρόβλημα φαίνεται να αποτελούν οι αδικαιολόγητες απαιτήσεις για πρόσθετες σημάνσεις και οι αδικαιολόγητοι κανόνες και απαιτήσεις για προϊόντα τα οποία ήδη συμμορφώνονται με εναρμονισμένη νομοθεσία. Ο τομέας των ηλεκτρονικών επικοινωνιών αποτελεί ακόμη ένα παράδειγμα τομέα στον οποίο ορισμένα σημεία συμμόρφωσης φαίνεται να οφείλονται σε μεγάλο βαθμό σε ανεπαρκείς ή ασυνεπείς κανονιστικές ρυθμίσεις που εφαρμόζονται από τα διάφορα κράτη μέλη (και οι οποίες, για παράδειγμα, καθορίζουν διαφορετικά τέλη τερματισμού για τις αγορές φωνητικών κλήσεων)¹⁹. Εξάλλου, θα χρειαστεί επίσης να αναληφθεί μελλοντική δράση για να εξασφαλιστεί ότι φραγμοί που έχουν ήδη αρθεί δεν θα επανεμφανιστούν (π.χ. περιαγωγή).

5. Οι επιχειρήσεις στον τομέα των υπηρεσιών συστηματικά αναφέρουν ζητήματα που σχετίζονται με τις προϋποθέσεις εισόδου και άσκησης δραστηριοτήτων σε σχέση με συγκεκριμένες δραστηριότητες ή επαγγέλματα.

Οι πάροχοι υπηρεσιών συχνά υποχρεούνται να συμμορφωθούν με γενικές ή ειδικές ανά τομέα απαιτήσεις, όταν επεκτείνονται διασυνοριακά εντός της ενιαίας αγοράς (με την παροχή διασυνοριακών υπηρεσιών και/ή τη δημιουργία εγκατάστασης σε άλλο κράτος μέλος). Για λόγους καλύτερης παρουσίας, οι σχετικοί κανόνες μπορούν να ομαδοποιηθούν στις ακόλουθες δύο κύριες κατηγορίες: i) κανόνες για την πρόσβαση στην αγορά (προϋποθέσεις εισόδου) και ii) κανόνες συμπεριφοράς κατά την παροχή της υπηρεσίας (προϋποθέσεις άσκησης).

Οι εν λόγω εθνικές απαιτήσεις στον τομέα των υπηρεσιών επισημαίνονται τακτικά από τις επιχειρήσεις ως σημαντικό εμπόδιο. Το 71 % όσων απάντησαν στην πρόσφατη έρευνα των ευρωπαϊκών εμπορικών επιμελητηρίων ανέφερε ότι οι εν λόγω απαιτήσεις αποτελούν σημαντικό ή πολύ σημαντικό εμπόδιο (το 81 % και το 60 % των παρόχων υπηρεσιών και των παραγωγών μεταποιημένων προϊόντων, αντίστοιχα). Οι προϋποθέσεις εισόδου και άσκησης έχουν ιδίως υποδειχθεί ως σημαντικά εμπόδια για πολλά νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα (όπως το επάγγελμα του λογιστή, του φορολογικού συμβούλου, του ελεγκτή, τα επαγγέλματα στον τομέα των κατασκευών, του αρχιτέκτονα και του μηχανικού, τα νομικά επαγγέλματα ή το επάγγελμα του πράκτορα υποθέσεων διανοητικής ιδιοκτησίας) και για τις υπηρεσίες λιανικής. Όσον αφορά τα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα, οι προϋποθέσεις εισόδου εγείρουν ζητήματα όπως η πρόσβαση σε αποκλειστικές δραστηριότητες (για την οποία απαιτούνται ειδικά προσόντα και η

¹⁶ Αγαθά που δεν έχουν εναρμονιστεί δυνάμει ενωσιακής νομοθεσίας, όπως τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, τα υποδήματα, τα είδη παιδικής φροντίδας, τα κοσμήματα, τα επιτραπέζια σκεύη ή τα έπιπλα.

¹⁷ Βλ. βαθύτερο αίτιο αριθ. 2 παρακάτω.

¹⁸ Ολλανδικό Υπουργείο Οικονομίας, ολλανδικός οργανισμός εξαγωγών, «Doing Business in Europe» (Επιχειρηματική δραστηριοποίηση στην Ευρώπη), 2018.

¹⁹ Ως προς το ζήτημα αυτό, βλ. το βαθύτερο αίτιο αριθ. 1 παρακάτω.

συμμόρφωση με άλλες απαιτήσεις, όπως η υποχρεωτική εγγραφή σε επαγγελματικό φορέα) και οι απαιτήσεις λήψης άδειας. Στις προϋποθέσεις άσκησης περιλαμβάνονται περιορισμοί στη διαφήμιση, τη νομική μορφή ή τη συμμετοχή στο εταιρικό κεφάλαιο, απαγορεύσεις στην από κοινού άσκηση επαγγελμάτων ή απαιτήσεις ασφάλισης. Στον τομέα του λιανικού εμπορίου, οι επιχειρήσεις μπορεί να αντιμετωπίζουν δυσανάλογους κανόνες για τη δημιουργία φυσικών καταστημάτων, καθώς και για τις καθημερινές τους δραστηριότητες, όπως κανόνες σχετικά με την τοποθεσία των καταστημάτων ή το φάσμα των πωλούμενων προϊόντων, καθώς και περιορισμούς στις εμπορικές προωθητικές ενέργειες και τις εκπτώσεις.

Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου απηχούν σε μεγάλο βαθμό τα ζητήματα αυτά. Οι συστάσεις προς ορισμένα κράτη μέλη αναφέρονται ρητά στην άρση κανονιστικών και διοικητικών επιβαρύνσεων στους τομείς των επαγγελματικών υπηρεσιών και του λιανικού εμπορίου. Η Επιτροπή έχει επίσης αναπτύξει δείκτες έντασης των περιορισμών, οι οποίοι εστιάζονται ειδικά στη ρύθμιση ορισμένων επαγγελμάτων και του λιανικού εμπορίου. Τα σχετικά αποτελέσματα επιβεβαιώνουν τους φραγμούς που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις.

Διασυνοριακή αγορά αγαθών ή υπηρεσιών

6. Καταναλωτές και επιχειρήσεις αισθάνονται ότι τα διασυνοριακά αιτήματά τους για αγορές απορρίπτονται ή ανακατευθύνονται.

Πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό²⁰, ένα από τα συνηθέστερα αναφερόμενα προβλήματα που αντιμετώπιζαν οι καταναλωτές που επιχειρούσαν να πραγματοποιήσουν επιγραμμικές διασυνοριακές αγορές συνδεόταν με τον γεωγραφικό αποκλεισμό²¹. Η κατάσταση φαίνεται να έχει βελτιωθεί μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό²², καθώς μόλις 14 από τους 200 ιστότοπους που ελέγχθηκαν σε πρόσφατη έρευνα²³ πραγματοποιούσαν (παράνομη) ανακατεύθυνση χωρίς τη συγκατάθεση του καταναλωτή. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι έχουν εξαλειφθεί όλα τα εμπόδια που σχετίζονται με τις διασυνοριακές πωλήσεις. Σε 53 περιπτώσεις, οι καταναλωτές δεν είχαν ενημερωθεί ότι οι αγορές τους δεν μπορούσαν να παραδοθούν στις χώρες που εξυπηρετούνται από τον έμπορο. Επιπλέον, το έκτακτο Ευρωβαρόμετρο 477b²⁴ αναφέρει ότι η διασυνοριακή πρόσβαση σε οπτικοακουστικό περιεχόμενο συχνά δεν λειτουργεί (στο ήμισυ περίπου των περιπτώσεων), κυρίως λόγω πρακτικών γεωγραφικού αποκλεισμού²⁵. Το γεγονός ότι οι παραγωγοί/δικαιούχοι του περιεχομένου περιορίζουν τη διασυνοριακή προσβασιμότητα στο περιεχόμενο με τις συμβάσεις τους παραχώρησης άδειας χρήσης των δικαιωμάτων τους πνευματικής ιδιοκτησίας επίσης φαίνεται να αποτελεί πηγή ανησυχίας. Στο πλαίσιο αυτό, θα εκδοθεί σύντομα έκθεση αξιολόγησης σχετικά με τον κανονισμό για τον γεωγραφικό αποκλεισμό.

²⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/302 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2018, για την αντιμετώπιση του αδικαιολόγητου γεωγραφικού αποκλεισμού και άλλων μορφών διακριτικής μεταχείρισης με βάση την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασης των πελατών εντός της εσωτερικής αγοράς και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 και (ΕΕ) 2017/2394 και της οδηγίας 2009/22/ΕΚ.

²¹ Βλ. βαθύτερο αίτιο αριθ. 5 παρακάτω.

²² Κανονισμός (ΕΕ) 2018/302, ο οποίος αντιμετωπίζει τις αδικαιολόγητες διακρίσεις στις επιγραμμικές και μη επιγραμμικές πωλήσεις με βάση την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασης των πελατών εντός της εσωτερικής αγοράς. Ο κανονισμός ωφελεί τους «πελάτες» — τόσο τους καταναλωτές όσο και τις επιχειρήσεις που αγοράζουν αγαθά ή υπηρεσίες ως τελικοί χρήστες.

²³ Έλεγχος συμμόρφωσης («σάρωση») από το δίκτυο συνεργασίας για την προστασία του καταναλωτή — https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_20_156

²⁴ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/flash-eurobarometer-study-intra-eu-communications>

²⁵ Το εν λόγω περιεχόμενο δεν καλύπτεται από τον κανονισμό για τον γεωγραφικό αποκλεισμό.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν επίσης καταστάσεις στις οποίες δεν μπορούν να προμηθευτούν αγαθά από τη χώρα της επιλογής τους. Οι έμποροι λιανικής διαμαρτύρονται για τους εν λόγω εδαφικούς περιορισμούς στον εφοδιασμό, τους οποίους επιβάλλουν οι προμηθευτές που κατευθύνουν τους εμπόρους λιανικής σε εθνικές αγορές. Οι πρακτικές αυτές, οι οποίες μπορεί να παραβιάζουν τη νομοθεσία για τον ανταγωνισμό, μπορούν να κατακερματίσουν την ενιαία αγορά, σε βλάβη τόσο των καταναλωτών όσο και των επιχειρήσεων.

7. Οι καταναλωτές αναφέρουν χαμηλότερα επίπεδα εμπιστοσύνης στις επιγραμμικές διασυνοριακές αγορές.

Η διαφορά μεταξύ της εμπιστοσύνης στις επιγραμμικές διασυνοριακές αγορές και της εμπιστοσύνης στις επιγραμμικές εγχώριες αγορές δεν μειώθηκε μεταξύ του 2012 και του 2018. Αυτό δε παρά τη μεγάλη αύξηση των επιγραμμικών αγορών, και ιδίως του ποσοστού των καταναλωτών που πραγματοποιούν επιγραμμικές αγορές ενδοεθνικά, το οποίο σχεδόν διπλασιάστηκε, από το 11 % το 2012 στο 21 % το 2018 (συγκριτικά, οι εγχώριες επιγραμμικές αγορές αυξήθηκαν από 40 % το 2012 σε 52 % το 2018²⁶). Οι καταναλωτές εξακολουθούν να αισθάνονται σημαντικά χαμηλότερη εμπιστοσύνη όταν πραγματοποιούν αγορά από ιστότοπο σε άλλη χώρα της ΕΕ (48 %) απ' ό,τι από ιστότοπο της χώρας τους (72 %). Το 2012 αμφότερα τα εν λόγω ποσοστά ήταν χαμηλότερα κατά 15 εκατοστιαίες μονάδες. Οι καταναλωτές δεν έχουν επαρκή ενημέρωση και επίγνωση του γεγονότος ότι εφαρμόζονται εναρμονισμένοι κανόνες για την προστασία των καταναλωτών και ότι υφίστανται διασυνοριακά μέσα αναζήτησης έννομης προστασίας. Ως εκ τούτου, είναι πιο διστακτικοί να αναζητήσουν καλύτερες επιγραμμικές προσφορές εκτός των συνόρων τους.

8. Οι καταναλωτές αποτελούν τον στόχο απατών με διασυνοριακή προέλευση.

Περίπου το 56 % των καταναλωτών στην ΕΕ που συμμετείχαν σε σχετική έρευνα δήλωσε ότι υπήρξε στόχος απάτης ή παραπλάνησης κατά την τελευταία διετία²⁷. Ορισμένες μορφές απάτης, όπως, για παράδειγμα, οι προσπάθειες απόσπασης χρημάτων από τους καταναλωτές για την παραλαβή ενός βραβείου, αποτελούν τις συχνότερα αναφερόμενες μορφές απάτης με άγνωστη γεωγραφική προέλευση (το 9 % των καταναλωτών έχει βιώσει τέτοια απάτη, χωρίς να είναι σε θέση να προσδιορίσει την προέλευση του εμπόρου)²⁸. Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι πρέπει να βελτιωθούν και να ενταθούν η διοικητική και η ποινική συνεργασία εντός της ΕΕ, με σκοπό να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι φορείς επιβολής του δικαίου προστασίας του καταναλωτή στο σημερινό οικονομικό περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των υποθέσεων με διασυνοριακή διάσταση²⁹.

Διασυνοριακή παράδοση/παροχή αγαθών ή υπηρεσιών

9. Οι επιχειρήσεις αναφέρουν επαχθείς διαδικασίες λόγω διαφορών στα φορολογικά συστήματα και τις φορολογικές διοικήσεις.

Η έλλειψη φορολογικής εναρμόνισης παραμένει ένα από τα κύρια εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις, όταν δραστηριοποιούνται διασυνοριακά. Θα πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω

²⁶ Πίνακας αποτελεσμάτων για τις καταναλωτικές συνθήκες, έκδοση 2019, ΓΔ Δικαιοσύνης και Καταναλωτών, σ. 66.

²⁷ Έρευνα της Επιτροπής με θέμα τη στάση των Ευρωπαίων έναντι της κυβερνοασφάλειας — ειδικό Ευρωβαρόμετρο 499, 29 Ιανουαρίου 2020.

²⁸ Πίνακας αποτελεσμάτων για τις καταναλωτικές συνθήκες, έκδοση 2019, ΓΔ Δικαιοσύνης και Καταναλωτών, σ. 34.

²⁹ Βλ. βαθύτερο αίτιο αριθ. 3 παρακάτω.

προσπάθειες για τη μείωση των αποκλίσεων στα φορολογικά συστήματα και την επανεξέταση της απαίτησης ομοφωνίας στο πλαίσιο του Συμβουλίου. Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση για τις ευρωπαϊκές ΜΜΕ 2017/2018³⁰, το 63 % των ΜΜΕ θεωρεί ότι «η διεκπεραίωση των ζητημάτων που σχετίζονται με τη φορολόγηση στην αλλοδαπή είναι υπερβολικά πολύπλοκη» και την αναφέρει ως φραγμό στην πραγματοποίηση εξαγωγών (και στην εγκατάσταση). Πρόσφατες εκθέσεις επιχειρηματικών οργανώσεων από τις Κάτω Χώρες και τη Φινλανδία³¹ τονίζουν ότι η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις που σχετίζονται με τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) αποτελεί φραγμό στην επιχειρηματική δραστηριοποίηση στην ενιαία αγορά για έναν στους πέντε συμμετασχόντες στις σχετικές έρευνες. Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται από έκθεση της Επιτροπής, στην οποία διαπιστώνεται ότι το κόστος συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις που σχετίζονται με τον ΦΠΑ αυξάνεται με τη διασυνοριακή δραστηριοποίηση³². Η κατάσταση είναι παρόμοια όσον αφορά το κόστος συμμόρφωσης που συνδέεται με τη φορολογία εισοδήματος των επιχειρήσεων³³. Όπως και στο εγχώριο πλαίσιο, η πρόκληση είναι μεγαλύτερη για τις ΜΜΕ απ' ό,τι για τις μεγάλες επιχειρήσεις. Έρευνα εκτίμησε το κόστος συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις που σχετίζονται με την άμεση φορολογία σε περίπου 2 % των καταβαλλόμενων φόρων για τις μεγάλες επιχειρήσεις, ενώ για τις ΜΜΕ το αντίστοιχο ποσοστό ήταν περίπου 30 % των καταβαλλόμενων φόρων³⁴. Σύμφωνα με άλλη έρευνα³⁵ για το σχετικό βάρος της φορολογικής συμμόρφωσης στο επίπεδο τόσο της άμεσης όσο και της έμμεσης φορολογίας σε 19 κράτη μέλη της ΕΕ, οι ΜΜΕ δαπανούν το 2,5 % του κύκλου εργασιών τους σε δαπάνες φορολογικής συμμόρφωσης, ενώ για τις μεγάλες επιχειρήσεις οι δαπάνες αυτές αντιπροσωπεύουν μόνο το 0,7 % του κύκλου εργασιών³⁶.

Φραγμοί μετά την πώληση

10. Οι επιχειρήσεις αναφέρουν προβλήματα όσον αφορά την επίλυση εμπορικών/αστικών διαφορών και την είσπραξη πληρωμών.

Στην πρόσφατη έρευνα των ευρωπαϊκών εμπορικών επιμελητηρίων³⁷, οι «διαφορετικές συμβατικές/νομικές πρακτικές» καταλαμβάνουν την πέμπτη θέση μεταξύ των εμποδίων στην εμπορία εντός της ενιαίας αγοράς, έχοντας αναφερθεί από το 66 % όσων απάντησαν. Με βάση πρόσφατα στοιχεία της Eurostat³⁸, οι έμποροι λιανικής που πραγματοποιούν επιγραμμικές πωλήσεις σε καταναλωτές ανέφεραν ότι έχουν αντιμετωπίσει σημαντικά μεγαλύτερες δυσκολίες στις διασυνοριακές επιγραμμικές πωλήσεις απ' ό,τι στις επιγραμμικές πωλήσεις γενικότερα (58 % έναντι 38 %). Σύμφωνα με άλλα πρόσφατα στοιχεία της Επιτροπής³⁹, περισσότεροι από 3 στους 10 εμπόρους λιανικής που πραγματοποιούν επιγραμμικές πωλήσεις θεωρούν ότι το «πιθανώς υψηλότερο κόστος της διασυνοριακής διευθέτησης διαφορών και καταγγελιών» (σχεδόν το 35 %) αποτελεί εμπόδιο για

³⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Annual report on European SMEs 2017/2018» (Ετήσια έκθεση για τις ευρωπαϊκές ΜΜΕ 2017/2018), 2018.

³¹ Ολλανδικό Υπουργείο Οικονομίας, ολλανδικός οργανισμός εξαγωγών, «Doing Business in Europe» (Επιχειρηματική δραστηριοποίηση στην Ευρώπη), 2018, και Συνομοσπονδία Φινλανδικών Βιομηχανιών.

³² <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0ed32649-fe8e-11e8-a96d-01aa75ed71a1>

³³ Βάσει της εκτίμησης των επιπτώσεων της ΚΕΒΦΕ που εκπονήθηκε το 2016 (https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/swd_2016_341_en.pdf).

³⁴ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0ed32649-fe8e-11e8-a96d-01aa75ed71a1>

³⁵ https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/tax_survey.pdf

³⁶ KPMG-GFK (2018), «Study on tax compliance costs for SMEs» (Μελέτη για το κόστος φορολογικής συμμόρφωσης για τις ΜΜΕ). Η μελέτη ανατέθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή – πρόσκληση υποβολής προσφορών αριθ. EASME/COSME/2015/004.

³⁷ Βλ. βαθύτερο αίτιο αριθ. 1 παρακάτω.

³⁸ Eurochambres, «Business survey – EU Internal Market: Barriers and Solutions» (Έρευνα σε επιχειρήσεις – εσωτερική αγορά της ΕΕ: Φραγμοί και λύσεις), 2019.

³⁹ «Retailers' attitudes towards cross-border trade and consumer protection» (Στάση των εμπόρων λιανικής έναντι του διασυνοριακού εμπορίου και της προστασίας του καταναλωτή) (κύρια έκθεση) — 2018.

⁴⁰ «Retailers' attitudes towards cross-border trade and consumer protection» (Στάση των εμπόρων λιανικής έναντι του διασυνοριακού εμπορίου και της προστασίας του καταναλωτή) (κύρια έκθεση) — 2018.

την πραγματοποίηση επιγραμμικών πωλήσεων σε καταναλωτές σε άλλες χώρες της ΕΕ. Η έλλειψη πληροφόρησης εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα, καθώς σχεδόν οι μισοί έμποροι λιανικής που συμμετείχαν στην έρευνα για τον πίνακα αποτελεσμάτων για τις καταναλωτικές συνθήκες για το 2019 δήλωσαν ότι δεν ήταν ενήμεροι για την ύπαρξη φορέων εναλλακτικής επίλυσης διαφορών στη χώρα τους⁴⁰.

Έναρξη επιχειρηματικής δραστηριότητας σε άλλο κράτος μέλος

11. Οι επιχειρήσεις αναφέρουν προβλήματα σχετικά με την καταχώριση επιχειρηματικής δραστηριότητας σε άλλο κράτος μέλος.

Πέντε από τα εννέα εμπορικά επιμελητήρια που κοινοποίησαν στην Επιτροπή τις ανησυχίες των μελών τους σε σχέση με το διασυνοριακό εμπόριο ανέφεραν ζητήματα συνδεδεμένα με την καταχώριση επιχειρηματικής δραστηριότητας στην ΕΕ, κυρίως σχετικά με τις δυσκολίες επιγραμμικής καταχώρισης εταιρειών. Πρόσφατη έρευνα σχετικά με την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας στην ΕΕ, η οποία εκπονήθηκε από τις αρχές των Κάτω Χωρών⁴¹, επιβεβαιώνει την άποψη αυτή, καθώς το 27 % όσων απάντησαν αναφέρει το ίδιο πρόβλημα. Τα στοιχεία της Επιτροπής φαίνεται επίσης να στηρίζουν την εν λόγω αντίληψη. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα δημόσιας διαβούλευσης που διεξήχθη το 2016 στο πλαίσιο της προετοιμασίας της πρότασης για την ενιαία ψηφιακή πύλη, η καταχώριση επιχειρηματικής δραστηριότητας αποτελούσε μία από τις τρεις διαδικασίες προτεραιότητας που θα έπρεπε να είναι διαθέσιμες επιγραμμικά. Ειδικά όσον αφορά την καταχώριση εταιρειών, η δημόσια διαβούλευση που διεξήχθη για την προετοιμασία των προτάσεων για τη δέσμη μέτρων του 2018 για το εταιρικό δίκαιο της ΕΕ, η οποία έχει πλέον θεσπιστεί, έδειξε ισχυρή στήριξη των επιχειρηματικών οργανώσεων (70 %) και των κρατών μελών (64 %) στη θέσπιση νέων κανόνων για την πλήρως επιγραμμική καταχώριση των κεφαλαιουχικών εταιρειών και υποβολή εταιρικών πληροφοριών σε μητρώα επιχειρήσεων.

Στελέχωση

12. Οι επιχειρήσεις αναφέρουν προβλήματα ελλείψεων δεξιοτήτων και αναντιστοιχίας δεξιοτήτων.

Οι ελλείψεις δεξιοτήτων εμποδίζουν την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς, καθώς είναι δυνατόν να εμποδίσουν επιτυχημένες επιχειρήσεις σε ένα κράτος μέλος να επεκταθούν και να εγκατασταθούν, μεταξύ άλλων διασυνοριακά, σε άλλες περιοχές της ενιαίας αγοράς. Η διαθεσιμότητα εξειδικευμένου προσωπικού ή έμπειρων διευθυντικών στελεχών χαρακτηρίζεται ολοένα και περισσότερο ως το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ τα τελευταία χρόνια (26 % των ΜΜΕ το 2019). Ειδικότερα, το 2018 το 53 % των εταιρειών που προσέλαβαν ή επιχείρησαν να προσλάβουν ειδικούς σε θέματα ΤΠΕ ανέφερε δυσκολίες στην πλήρωση των κενών θέσεων, σε σύγκριση με 41 % το προηγούμενο έτος. Περαιτέρω, οι δαπανηρές διαδικασίες για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων σε νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα (όπως σ' αυτό του μηχανικού σε πολλά κράτη μέλη) περιορίζουν την κινητικότητα των εργαζομένων.

⁴⁰ Πίνακας αποτελεσμάτων για τις καταναλωτικές συνθήκες, έκδοση 2019, ΓΔ Δικαιοσύνης και Καταναλωτών.

⁴¹ Ολλανδικό Υπουργείο Οικονομίας, ολλανδικός οργανισμός εξαγωγών, «Doing Business in Europe» (Επιχειρηματική δραστηριοποίηση στην Ευρώπη), 2018.

Γλωσσικοί φραγμοί

13. Πολλές ερωτηθείσες επιχειρήσεις αναφέρουν τη γλώσσα ως φραγμό.

Οι «γλωσσικοί φραγμοί» αναφέρθηκαν από το 36 % των επιχειρήσεων στην πρόσφατη έρευνα των ευρωπαϊκών εμπορικών επιμελητηρίων⁴². Ομοίως, η «έλλειψη γλωσσικών δεξιοτήτων» αναφέρθηκε ως φραγμός από το 32 % των ΜΜΕ χωρίς εξαγωγική εμπειρία και από το 10 % των ΜΜΕ με εξαγωγική εμπειρία στα πέντε μεγαλύτερα κράτη μέλη⁴³.

Συμπέρασμα

Οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές φαίνεται να αντιμετωπίζουν φραγμούς, συμπεριλαμβανομένων, αλλά συχνά όχι περιοριζόμενων σ' αυτούς, των κανονιστικών φραγμών που συνήθως αντιμετωπίζονται με ενωσιακή νομοθεσία. Επιπλέον, άλλοι φραγμοί μπορεί να μην είναι κανονιστικού ή διοικητικού χαρακτήρα αλλά μάλλον πρακτικού χαρακτήρα, είναι όμως εξίσου σημαντικοί. Στην πράξη, οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές αντιμετωπίζουν συχνά περισσότερους περιορισμούς ταυτόχρονα, όταν δραστηριοποιούνται εντός της ΕΕ. Τέλος, οι χρήστες που πλήττονται περισσότερο από την κατάσταση αυτή είναι οι ΜΜΕ και οι επαγγελματίες.

II. ΤΑ ΒΑΘΥΤΕΡΑ ΑΙΤΙΑ ΤΩΝ 13 ΣΥΧΝΟΤΕΡΑ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΦΡΑΓΜΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΔΡΑΣΗ ΣΕ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΚΑΙ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Για τους αναφερόμενους φραγμούς που περιγράφονται παραπάνω εντοπίζονται πέντε κύρια βαθύτερα αίτια. Ορισμένα από αυτά ενδέχεται να υπάγονται στην αρμοδιότητα της ΕΕ, ορισμένα στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, ενώ ορισμένα ενδέχεται να υπάγονται στην αρμοδιότητα τόσο της ΕΕ όσο και των κρατών μελών. Άλλα δεν πηγάζουν, ή πηγάζουν εν μέρει μόνο, από τη δημόσια πολιτική και μπορεί να οφείλονται σε συγκεκριμένη συμπεριφορά των καταναλωτών ή σε εμπορικές αποφάσεις των επιχειρήσεων. Κάθε βαθύτερο αίτιο συναρτάται με έναν ή περισσότερους από τους 13 φραγμούς που αναφέρονται με τη μεγαλύτερη συχνότητα από τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές κατά τα περιγραφόμενα στην ενότητα I παραπάνω, όπως φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί. Για κάθε βαθύτερο αίτιο καθορίζονται προτεραιότητες για μέτρα αντιμετώπισής του, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο υφιστάμενων ή δυνητικών μελλοντικών πρωτοβουλιών.

⁴² Eurochambres, «Business survey – EU Internal Market: Barriers and Solutions» (Έρευνα σε επιχειρήσεις – εσωτερική αγορά της ΕΕ: Φραγμοί και λύσεις), 2019.

⁴³ Κέντρο Μελετών Ευρωπαϊκής Πολιτικής, «Hidden Treasures: Mapping Europe's sources of competitive advantage in doing business» (Κρυμμένοι θησαυροί: Χαρτογράφηση των ευρωπαϊκών πηγών ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος στην άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας), 2019 (έκθεση για τους «κρυμμένους θησαυρούς»).

Πίνακας: Σύνδεση μεταξύ των βαθύτερων αιτίων και των 13 σημαντικότερων φραγμών και εμποδίων που αναφέρονται από τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές

Αναφερόμενοι φραγμοί και εμποδία στην «επιχειρηματική/καταναλωτική διαδρομή»	Βαθύτερα αίτια												
	1. Κανονιστικές επιλογές σε ενωσιακό επίπεδο και σε εθνικό επίπεδο				2. Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο, εφαρμογή και επιβολή της νομοθεσίας της ΕΕ			3. Διοικητική ικανότητα και διοικητικές πρακτικές			4. Γενικό επιχειρηματικό και καταναλωτικό περιβάλλον στα κράτη μέλη	5. Βαθύτερα αίτια που δεν συνδέονται με τη δημόσια πολιτική	
	Περιοριστικοί εθνικοί κανόνες και περιορισμένος ρόλος της νομοθεσίας της ΕΕ	Η νομοθεσία της ΕΕ αφήνει ευελξία στην εναρμόνιση και/ή στην πρακτική των κρατών μελών («κανονιστικός υπερθεματισμός»)	Απαιτήσεις που δικαιολογούνται για λόγους δημόσιας τάξης	Πολύπλοκη νομοθεσία της ΕΕ	Ατελής μεταφορά των οδηγιών της ΕΕ	Ανεπαρκής εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ	Ανεπαρκής επιβολή της νομοθεσίας της ΕΕ	Ανεπαρκείς ή ασύμβατες λύσεις ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε εθνικό επίπεδο	Ανεπαρκής συντονισμός μεταξύ της Επιτροπής και των εθνικών διοικήσεων και μεταξύ των εθνικών διοικήσεων	Ανεπαρκές προσωπικό ή εμπεριρομησμένη σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο			
1	Δυσκολίες στην απόκτηση πληροφοριών (Ε, Κ)	x					x	x	x			x	
2	Πολύπλοκες διοικητικές διαδικασίες για τη διασυννοριακή πώληση αγαθών ή υπηρεσιών (Ε)	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	
3	Άνιση πρόσβαση στις δημόσιες συμβάσεις (Ε)	x		x				x	x		x	x	
4	Προβλήματα που σχετίζονται με πρόσθετες τεχνικές απαιτήσεις, πρότυπα και άλλους κανόνες σε ορισμένους τομείς σε εθνικό επίπεδο (Ε).	x						x					
5	Ζητήματα που σχετίζονται με τις προϋποθέσεις εισόδου και άσκησης (Ε στον τομέα των υπηρεσιών)	x				x	x	x	x	x	x	x	
6	Διασυννοριακά αιτήματα αγορών απορρίπτονται ή ανακατευθύνονται (Ε, Κ)		x		x								x
7	Χαμηλότερα επίπεδα εμπιστοσύνης στις επιγραμμικές διασυννοριακές αγορές (Κ)							x		x			
8	Στόχοι απατών με διασυννοριακή προέλευση (Κ)									x			x
9	Επαχθείς διαδικασίες λόγω διαφορών στα φορολογικά συστήματα και τις φορολογικές διοικήσεις (Ε)	x							x	x	x	x	
10	Προβλήματα όσον αφορά την επίλυση εμπορικών/αστικών διαφορών και την είσπραξη πληρωμών (Ε)	x							x		x	x	
11	Προβλήματα σχετικά με την καταχώριση επιχειρηματικής δραστηριότητας σε άλλο κράτος μέλος (Ε)	x		x		x			x	x	x	x	
12	Προβλήματα ελλείψεων και αναντιστοιχίας δεξιοτήτων (Ε)	x										x	x
13	Η γλώσσα ως φραγμός (Ε, Κ)		x										x

1. Κανονιστικές επιλογές σε ενωσιακό επίπεδο και σε εθνικό επίπεδο

Περιοριστικοί εθνικοί κανόνες και ρόλος της νομοθεσίας της ΕΕ

Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται διασυνοριακά στην ενιαία αγορά συχνά αντιμετωπίζουν περιοριστικούς εθνικούς κανόνες. Το γεγονός αυτό μπορεί να αποτελεί ιδιαίτερο πρόβλημα στους τομείς στους οποίους τα κράτη μέλη ακολουθούν περιοριστικές και συχνά αποκλίνουσες κανονιστικές προσεγγίσεις, συμπεριλαμβανομένων των τομέων όπου έχουν εμφανιστεί καινοτομίες και νέα επιχειρηματικά μοντέλα. Η παρούσα Επιτροπή έχει καθορίσει διάφορους τομείς προτεραιότητας για περαιτέρω νομοθετικές πρωτοβουλίες με στόχο την αντιμετώπιση ορισμένων από τους φραγμούς που αναφέρθηκαν στην ενότητα Ι παραπάνω, οι οποίες αναμένεται να διευκολύνουν τη διασυνοριακή δραστηριότητα επιχειρήσεων και καταναλωτών⁴⁴. Ορισμένες σημαντικές πρωτοβουλίες αφορούν την πράσινη μετάβαση και τον ψηφιακό μετασχηματισμό και περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2020⁴⁵. Σ' αυτές περιλαμβάνονται πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη ενιαίας αγοράς για βιώσιμα προϊόντα, την τεχνητή νοημοσύνη, τα δεδομένα και τις ψηφιακές υπηρεσίες.

Οι περιοριστικοί εθνικοί κανόνες έχουν ιδιαίτερη σημασία στον τομέα των υπηρεσιών, περιλαμβάνουν δε, για παράδειγμα, προϋποθέσεις εισόδου και άσκησης για ορισμένες δραστηριότητες ή επαγγέλματα, όπως συστήματα αδειοδότησης, υποχρέωση συμμετοχής σε επιμελητήριο/σύλλογο σε σειρά τομέων επαγγελματικών υπηρεσιών, απαιτήσεις ασφάλισης ή περιορισμούς στις εταιρικές δομές. Στις περιπτώσεις που το ενωσιακό δίκαιο ήδη παρέχει πλαίσιο για την αξιολόγηση των εν λόγω περιορισμών (οδηγία για τις υπηρεσίες, οδηγία για τον έλεγχο αναλογικότητας κ.λπ.), προκειμένου να επιτευχθούν ταχύτερα αποτελέσματα, η Επιτροπή θα επικεντρώσει τις προσπάθειές της στην καλύτερη εφαρμογή και επιβολή, σύμφωνα με το σημερινό μακροπρόθεσμο σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της εφαρμογής και της επιβολής των κανόνων της ενιαίας αγοράς.

Περαιτέρω, αποκλίνουσες και περιοριστικές κανονιστικές προσεγγίσεις υπάρχουν επίσης σε τομείς στους οποίους η ΕΕ δεν διαθέτει ή διαθέτει περιορισμένες νομοθετικές αρμοδιότητες (κοινωνική ασφάλιση ή εκπαίδευση) και/ή για τους οποίους η Συνθήκη προβλέπει απαιτήσεις ομοφωνίας (φορολογία). Ωστόσο, το γεγονός αυτό δεν σημαίνει ότι δεν είναι δυνατή η ανάληψη νομοθετικών πρωτοβουλιών, όπως καταδείχθηκε πρόσφατα στον τομέα της άμεσης φορολογίας. Η ΕΕ έχει θεσπίσει οδηγία για τη βελτίωση της επίλυσης των διαφορών για ζητήματα άμεσης φορολογίας⁴⁶, και ιδίως τη χρήση της υποχρεωτικής διαιτησίας. Επιπλέον, το Συμβούλιο ενέκρινε πρόσφατα την πρόταση της Επιτροπής για την αναθεώρηση των κανόνων σχετικά με τις απαλλαγές από τον ΦΠΑ για τις ΜΜΕ⁴⁷. Το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2020 περιλαμβάνει επίσης σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και την απλοποίηση και διευκόλυνση της φορολογίας.

⁴⁴ Επανεξέταση της οδηγίας για τη μείωση του κόστους των ευρωζωνικών υπηρεσιών (βλ. φραγμό αριθ. 2), περαιτέρω εναρμόνιση των τελών τεματισμού για τις φωνητικές κλήσεις στο πλαίσιο επικείμενης κατ' εξουσιοδότηση πράξης (βλ. φραγμό αριθ. 4), νομοθετική πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες (βλ. φραγμό αριθ. 4).

⁴⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2020 – Μια Ένωση που επιδιώκει περισσότερα» [Βρυξέλλες, 29.1.2020, COM(2020) 37 final].

⁴⁶ Οδηγία (ΕΕ) 2017/1852 του Συμβουλίου, της 10ης Οκτωβρίου 2017, για τους μηχανισμούς επίλυσης φορολογικών διαφορών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 265 της 14.10.2017, σ. 1).

⁴⁷ Βλ. μεταρρύθμιση του ΦΠΑ (φραγμός αριθ. 9)

Ομοφωνία απαιτείται επίσης για τη δημιουργία ευρωπαϊκών νομικών μορφών εταιρειών. Το γεγονός αυτό δεν αποκλείει τις ενωσιακές πρωτοβουλίες, αλλά καθιστά δύσκολη στην πράξη την επίτευξη συμφωνίας επί αυτών⁴⁸. Εντούτοις, ορισμένες άλλες πτυχές του εταιρικού δικαίου είναι εναρμονισμένες σε επίπεδο ΕΕ. Σημαντικό είναι συναφώς ότι η οδηγία του 2019 για τη χρήση ψηφιακών εργαλείων και διαδικασιών σύντομα θα επιτρέπει στους επιχειρηματίες να συστήνουν νέες εταιρείες ή υποκαταστήματα εξ ολοκλήρου ηλεκτρονικά σε όλα τα κράτη μέλη και σε διασυνοριακή βάση σε ολόκληρη την ΕΕ, και θα υποχρεώνει τα κράτη μέλη να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις σημαντικότερες απαιτήσεις του εταιρικού δικαίου επιγραμμικά και δωρεάν. Οι εν λόγω κανόνες αναμένεται να αντιμετωπίσουν ορισμένους από τους προαναφερθέντες φραγμούς και να οδηγήσουν σε σημαντικές εξοικονομήσεις δαπανών και οφέλη αποδοτικότητας για τις επιχειρήσεις, ιδίως για τις ΜΜΕ. Τα ζητήματα που σχετίζονται με τη μεταφορά του ενωσιακού δικαίου στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών και τη συμμόρφωση με το ενωσιακό δίκαιο αφορούν τόσο την Επιτροπή όσο και τα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, η αντιμετώπισή τους θα πρέπει να βασιστεί σε στενότερη συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών. Η ανακοίνωση με τίτλο «Μακροπρόθεσμο σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της εφαρμογής και της επιβολής των κανόνων της ενιαίας αγοράς» προβλέπει συγκεκριμένες πρωτοβουλίες για το ζήτημα αυτό.

Τέλος, ο περιορισμένος ρόλος της ΕΕ μπορεί επίσης να οφείλεται στην ανάγκη συμμόρφωσης με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας σε ορισμένο πεδίο.

Η νομοθεσία της ΕΕ μπορεί να αφήνει ευελιξία στην εναρμόνιση και/ή στην πρακτική των κρατών μελών («κανονιστικός υπερθεματισμός»)

Ορισμένα ζητήματα που σχετίζονται με την ενιαία αγορά είναι πλήρως εναρμονισμένα σε επίπεδο ΕΕ. Ο νομοθέτης της ΕΕ έχει ρυθμίσει εξαντλητικά ορισμένα ζητήματα, εξισορροπώντας την ανάγκη για άνοιγμα της αγοράς με την ανάγκη επιδίωξης στόχων δημόσιου συμφέροντος. Για τα ζητήματα αυτά, οι κανόνες της ΕΕ ορίζουν τόσο ένα «κατώτατο όριο» («γραμμή βάσης») όσο και ένα «ανώτατο όριο»: δεν υπάρχει πλέον περιθώριο για την προσθήκη απαιτήσεων σε εθνικό επίπεδο⁴⁹.

Σε πολλούς τομείς (όπως ορισμένες πτυχές της προστασίας του καταναλωτή), ορισμένα ζητήματα αποτελούν αντικείμενο ελάχιστης εναρμόνισης σε επίπεδο ΕΕ, γεγονός που αφήνει στα κράτη μέλη το περιθώριο να ορίσουν πρότυπα που υπερβαίνουν την καθορισμένη γραμμή βάσης. Το γεγονός αυτό μπορεί να οδηγήσει σε εν μέρει αποκλίνοντες κανόνες στην ενιαία αγορά, οι οποίοι μπορεί να επιβάλλουν φόρτο στους παράγοντες της αγοράς (ο επονομαζόμενος «κανονιστικός υπερθεματισμός»). Επιπλέον, οι εν λόγω αποκλίνοντες κανόνες μπορούν να καταστήσουν δυσκολότερο για τους καταναλωτές να κατανοήσουν τη νομική βάση και την έκταση της προστασίας τους, όταν πραγματοποιούν διασυνοριακές αγορές.

Για τα ζητήματα που δεν είναι πλήρως εναρμονισμένα σε επίπεδο ΕΕ, τα κράτη μέλη έχουν το περιθώριο να θεσπίσουν πρόσθετες απαιτήσεις σε εθνικό επίπεδο, υπό τον όρο ότι είναι δικαιολογημένες και αναλογικές για την επιδίωξη ορισμένων θεμιτών δημόσιων συμφερόντων. Ωστόσο, αυτό συχνά συνεπάγεται πρόσθετο κανονιστικό ή διοικητικό φόρτο για τις επιχειρήσεις, με ιδιαίτερη επίπτωση στις ΜΜΕ. Ο κανονιστικός υπερθεματισμός αποτελεί ιδιαίτερο ζήτημα σε σχέση με τον τομέα των υπηρεσιών. Οι απαιτήσεις αυτές έχουν επίσης έμμεσο αντίκτυπο στους

⁴⁸ Για παράδειγμα, η πρόταση της Επιτροπής του 2008 περί του καταστατικού της ευρωπαϊκής ιδιωτικής εταιρείας και η πρόταση του 2012 για το θεσμικό πλαίσιο του ευρωπαϊκού ιδρύματος ανακλήθηκαν στη συνέχεια, λόγω της έλλειψης προόδου στις διαπραγματεύσεις.

⁴⁹ Το ζήτημα του αν η εναρμόνιση είναι εξαντλητική ή όχι πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση όχι μόνο με ορισμένο τομέα, αλλά και με συγκεκριμένο ζήτημα.

καταναλωτές, στον βαθμό που μπορεί να απωλέσουν τη δυνατότητα να επωφεληθούν από τις προσφορές αλλοδαπών εταιρειών, και ιδίως καινοτόμων ΜΜΕ.

Στα ζητήματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της ΕΕ, τα κράτη μέλη πρέπει να συμμορφώνονται με τους κανόνες περί ελεύθερης κυκλοφορίας που κατοχυρώνονται στη Συνθήκη, το παράγωγο δίκαιο, τις γενικές αρχές του δικαίου της ΕΕ (όπως η αναλογικότητα και η ασφάλεια δικαίου) και τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, διασφαλίζοντας την πλήρη αποτελεσματικότητα της ελεύθερης κυκλοφορίας προσώπων, εμπορευμάτων, υπηρεσιών και κεφαλαίων.

Η Επιτροπή υπενθυμίζει την υποχρέωση των κρατών μελών να συμμορφώνονται με το δίκαιο της ΕΕ, και τα καλεί να εντείνουν τις προσπάθειές τους για την απλούστευση των διαδικασιών και για τη μείωση του περιττού διοικητικού φόρτου⁵⁰. Οι πρόσθετες εθνικές απαιτήσεις πρέπει να δικαιολογούνται από επιτακτικό λόγο δημόσιου συμφέροντος, να μην εισάγουν διακρίσεις, να είναι αναλογικές, να είναι κατανοητές και να συνάδουν με τους εναρμονισμένους ελάχιστους κανόνες.⁵¹ Επιπλέον, ακόμη και εντός του πλαισίου των νόμιμων κανόνων, δεδομένου του στόχου της ενιαίας αγοράς, οι διαφορές πρέπει να περιορίζονται στο ελάχιστο. Βάσει της Συνθήκης, η Επιτροπή έχει την εξουσία να κινεί διαδικασίες επί παραβάσει και, όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση με τίτλο «Μακροπρόθεσμο σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της εφαρμογής και της επιβολής των κανόνων της ενιαίας αγοράς», είναι έτοιμη να βοηθήσει τα κράτη μέλη να βελτιώσουν τη συμμόρφωσή τους με τη νομοθεσία της ΕΕ που επιδιώκει τον κοινό στόχο της εύρυθμης λειτουργίας της ενιαίας αγοράς.

Απαιτήσεις που δικαιολογούνται για λόγους δημόσιας τάξης

Ορισμένες από τις ανησυχίες που αναφέρθηκαν από τους χρήστες μπορεί να απορρέουν εν μέρει από καταστάσεις στις οποίες η νομοθεσία της ΕΕ επιδιώκει άλλους θεμιτούς στόχους πολιτικής και επιχειρεί να πετύχει ισορροπία μεταξύ των στόχων αυτών και της ελεύθερης κυκλοφορίας στην ενιαία αγορά. Στους εν λόγω στόχους πολιτικής περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, η προστασία του καταναλωτή, η προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων και η προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι στόχοι αυτοί θα μπορούσαν να επιτευχθούν καλύτερα και με λιγότερο κατακερματισμό της ενιαίας αγοράς μέσω ενός κοινού ενωσιακού νομικού πλαισίου. Για παράδειγμα, η οδηγία για την απόσπαση εργαζομένων επιδίωξε να διευκολύνει την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, την ελευθερία εγκατάστασης και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών μέσω της θέσπισης μιας κοινής δέσμης κανόνων σε ενωσιακό επίπεδο. Επιπλέον, είναι ανάγκη τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν καλύτερα τους υφιστάμενους ενωσιακούς κανόνες, ώστε οι επιχειρήσεις να μην αντιμετωπίζουν αδικαιολόγητους ή δυσανάλογους εθνικούς κανόνες και διατυπώσεις.

Πολύπλοκη νομοθεσία της ΕΕ

Η αλληλεπίδραση μεταξύ διαφόρων νομοθετικών πράξεων, συχνά σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο, και η συχνή τροποποίηση της νομοθεσίας αποτελούν πρόκληση. Τα εν λόγω ζητήματα είναι δυνατόν να προκαλούν ανασφάλεια δικαίου και κόστος συμμόρφωσης και, ως εκ τούτου, να επηρεάζουν αρνητικά το επιχειρηματικό περιβάλλον και τις οικονομικές δραστηριότητες, με ιδιαίτερη επίπτωση στις ΜΜΕ και τους μεμονωμένους καταναλωτές. Επιπλέον, για μια πιο πράσινη και

⁵⁰ Το σημείο 43 της διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου, της 13ης Απριλίου 2016, προβλέπει ότι τα κράτη μέλη, όταν κατά τη μεταφορά των οδηγιών στο εθνικό δίκαιο επιλέγουν να προσθέτουν στοιχεία που δεν συνδέονται με κανέναν τρόπο με την εν λόγω νομοθεσία της Ένωσης, θα πρέπει να καθιστούν τις προσθήκες αυτές αναγνωρίσιμες είτε μέσω της ή των πράξεων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο είτε μέσω συναφών εγγράφων.

⁵¹ Βλ. ανακοίνωση της Επιτροπής, της 19ης Ιουλίου 2018, με τίτλο «Προστασία των ενδοενωσιακών επενδύσεων».

ψηφιακή οικονομία απαιτούνται προσαρμοσμένοι κανόνες για τα προϊόντα σε ενωσιακό επίπεδο. Για παράδειγμα, κατ' εφαρμογή του νέου σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία, για την οικολογική μετάβαση θα χρειαστεί να παρέχει η ισχύουσα ενωσιακή νομοθεσία για τα προϊόντα, στο σύνολό της, τα κατάλληλα κίνητρα για βιωσιμότητα και κυκλικότητα. Η εν εξελίξει διαβούλευση σχετικά με τις πιθανές προσαρμογές των κανόνων περί ασφάλειας και περί ευθύνης υπό το φως της τεχνητής νοημοσύνης, της ρομποτικής και του διαδικτύου των πραγμάτων δεν μπορεί να εξαντλήσει τα ζητήματα που θέτει η ψηφιοποίηση, για παράδειγμα όσον αφορά την τυποποίηση. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα λάβει τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσει ότι το νομικό καθεστώς θα διευκολύνει, με συνεκτικό τρόπο, μια πιο κυκλική και ψηφιακή οικονομία για τα μη εδωδία προϊόντα, διευρύνοντας στον βαθμό που απαιτείται τις διεξαγόμενες διαβουλεύσεις.

Σε επίπεδο ΕΕ, οι κανόνες για τη βελτίωση της νομοθεσίας έχουν ως στόχο να διασφαλίσουν ότι η ενωσιακή νομοθεσία αποφέρει οφέλη για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, ότι βασίζεται σε αποδεικτικά στοιχεία και σε διεξοδική εκτίμηση των επιπτώσεών της, και ότι ο κανονιστικός φόρτος για τα άτομα και τις επιχειρήσεις περιορίζεται στο ελάχιστο. Η προσεκτική αξιολόγηση των σημαντικών τροποποιήσεων στις αρχικές προτάσεις της Επιτροπής αναμένεται να συμβάλει στην ελαχιστοποίηση του κινδύνου ανεπιθύμητων επιπτώσεων για τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές. Στο πλαίσιο του προγράμματος βελτίωσης της καταλληλότητας και της αποδοτικότητας του κανονιστικού πλαισίου (REFIT), η Επιτροπή εξετάζει συστηματικά την υφιστάμενη νομοθεσία για να εντοπίσει πού μπορεί να μειωθεί η επιβάρυνση των ατόμων, των επιχειρήσεων ή των δημόσιων διοικήσεων και να απλουστευθεί η νομοθεσία χωρίς να μειωθούν τα οφέλη δημόσιας πολιτικής που αποφέρει. Στο πρόγραμμα εργασίας της για το 2020, η Επιτροπή καθόρισε 44 νομοθετικές πράξεις που θα υποβληθούν στην εν λόγω διαδικασία.

Στο μέλλον, η Επιτροπή θα εφαρμόζει την αρχή «για κάθε θέσπιση, μία κατάργηση» («one-in, one-out»). Σκοπός την εν λόγω αρχής είναι να διασφαλίζεται ότι η ενωσιακή νομοθεσία παράγει οφέλη χωρίς να επιβάλλει περιττές επιβαρύνσεις για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Μια νέα ομάδα εμπειρογνομόνων⁵², η πλατφόρμα «Fit for Future», θα συμβουλεύει και θα υποστηρίζει την Επιτροπή στις προσπάθειές της να απλουστεύσει τη νομοθεσία και να μειώσει τον διοικητικό φόρτο για τις επιχειρήσεις και τους πολίτες.

Δεδομένου ότι τα κανονιστικής προέλευσης προβλήματα πλήττουν ιδιαίτερα τις ΜΜΕ, η Επιτροπή δεσμεύεται να εξετάζει τις επιπτώσεις τους για τις ΜΜΕ στις εκτιμήσεις επιπτώσεων που διενεργεί.⁵³ Το «τεστ ΜΜΕ» αποτελεί ήδη τμήμα της τακτικής αξιολόγησης και θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται για όλες τις σχετικές προτάσεις της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένης της Πράσινης Συμφωνίας. Περαιτέρω, η στρατηγική για τις ΜΜΕ με στόχο μια βιώσιμη και ψηφιακή Ευρώπη προτείνει, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η νέα νομοθεσία συνεκτιμά δεόντως τα συμφέροντα των ΜΜΕ, να εξετάζει ο νέος απεσταλμένος της ΕΕ για τις ΜΜΕ⁵⁴, σε συνεργασία με ενδιαφερόμενους φορείς από τον χώρο των ΜΜΕ, τις ενωσιακές πρωτοβουλίες, ώστε να επισημαίνει αυτές που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής από τη σκοπιά των ΜΜΕ. Επιπλέον, ο απεσταλμένος της ΕΕ για τις ΜΜΕ θα έχει ιδιαίτερο ρόλο στη νέα πλατφόρμα «Fit for Future».

⁵² Η ομάδα θα αποτελείται από εκπροσώπους των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών των κρατών μελών, της Επιτροπής των Περιφερειών, της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και εξωτερικών ενδιαφερόμενων φορέων.

⁵³ SWD (2017) 350, Κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας.

⁵⁴ Ο απεσταλμένος της ΕΕ για τις ΜΜΕ διασφαλίζει τη σύνδεση μεταξύ της χάραξης πολιτικής για τις ΜΜΕ σε επίπεδο ΕΕ και των εθνικών απεσταλμένων για τις ΜΜΕ / εθνικών φορέων που είναι αρμόδιοι για την πολιτική για τις ΜΜΕ. Προεδρεύει του δικτύου των εθνικών απεσταλμένων για τις ΜΜΕ, οι οποίοι, με τη σειρά τους, διασφαλίζουν ότι οι εθνικές επιχειρηματικές κοινότητες, οι εθνικές αρχές και η ΕΕ συνεργάζονται στον τομέα της πολιτικής για τις ΜΜΕ.

Επιπλέον, η ανακοίνωση με τίτλο «Μακροπρόθεσμο σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της εφαρμογής και της επιβολής των κανόνων της ενιαίας αγοράς» εντοπίζει την πολύπλοκη ενωσιακή νομοθεσία ως πεδίο στο οποίο πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω η συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, ώστε να προλαμβάνονται τα ζητήματα μη συμμόρφωσης. Στις προτεινόμενες δράσεις περιλαμβάνονται η ενίσχυση της γνώσης και της ευαισθητοποίησης και η βελτίωση της πρόσβασης σε πληροφορίες σχετικά με τους κανόνες και τις απαιτήσεις.

2. Μεταφορά, εφαρμογή και επιβολή της νομοθεσίας της ΕΕ

Ατελής μεταφορά των οδηγιών της ΕΕ

Όταν η μεταφορά των οδηγιών της ΕΕ από τα κράτη μέλη δεν είναι έγκαιρη, πλήρης και ορθή, η καλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς υπονομεύεται, δεδομένου ότι αυξάνεται ο κανονιστικός κατακερματισμός. Ομοίως, η ελλιπής εφαρμογή των κανόνων που απορρέουν από τις οδηγίες της ΕΕ και η πλημμελής συμμόρφωση στα κράτη μέλη δημιουργούν προβλήματα για τα πρόσωπα (καταναλωτές και επιχειρήσεις) σε επίπεδο προσβολής των δικαιωμάτων τους, ανασφάλειας δικαίου και άνισων ευκαιριών, ενώ επιπλέον οδηγούν σε ανισορροπίες και ανεπάρκειες εντός της ενιαίας αγοράς.

Ανεπαρκής εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης

Πέραν της ορθής μεταφοράς των οδηγιών της ΕΕ στο εθνικό τους δίκαιο, τα κράτη μέλη είναι επίσης υπεύθυνα για την ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ. Αρκετοί από τους 13 συχνότερα αναφερόμενους φραγμούς που περιγράφονται παραπάνω θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν με την καλύτερη εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας της ΕΕ.

Στον τομέα των υπηρεσιών, για παράδειγμα, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά περιθώρια βελτίωσης μέσω της καλύτερης εφαρμογής των υφιστάμενων κανόνων (π.χ. της οδηγίας για τις υπηρεσίες και της οδηγίας για τα επαγγελματικά προσόντα), σε συνδυασμό με αυστηρότερη επιβολή των κανόνων αυτών.

Δυσκολίες προκύπτουν επίσης σε τομείς που υπόκεινται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης. Στον τομέα των μη εναρμονισμένων προϊόντων, οι επιχειρήσεις συχνά πρέπει να εκπληρώνουν πρόσθετες απαιτήσεις που επιβάλλονται από το κράτος μέλος στο οποίο προτίθενται να πραγματοποιήσουν εξαγωγές. Ο νέος κανονισμός σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση των εμπορευμάτων που κυκλοφορούν νόμιμα στην αγορά άλλου κράτους μέλους, οποίος αποτελεί τμήμα της «δέσμης μέτρων για τα προϊόντα» και θα τεθεί σε εφαρμογή τον Απρίλιο του 2020, θα συμβάλει στην αποτελεσματικότερη αμοιβαία αναγνώριση. Ειδικότερα, οι αποφάσεις που λαμβάνονται από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών θα καταστούν πιο διαφανείς και οι επιχειρήσεις θα μπορούν να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση και τους εθνικούς τεχνικούς κανόνες για τα μη εναρμονισμένα προϊόντα από τα σημεία επαφής για τα προϊόντα⁵⁵.

⁵⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/515 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαρτίου 2019, σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση των εμπορευμάτων που κυκλοφορούν νόμιμα στην αγορά άλλου κράτους μέλους και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 764/2008.

Ανεπαρκής επιβολή της νομοθεσίας της ΕΕ

Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να επιβάλλουν τη νομοθεσία της ΕΕ. Για τον σκοπό αυτό, πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους, με την υποστήριξη της Επιτροπής. Ιδίως, η Επιτροπή υπενθυμίζει στα κράτη μέλη την υποχρέωσή τους να εφαρμόζουν τα πρόσφατα νομοθετικά μέτρα της ΕΕ που παρέχουν στις αρχές των κρατών μελών πρόσθετες εξουσίες επιβολής, όπως τον κανονισμό για την εποπτεία της αγοράς⁵⁶, την οδηγία για την καλύτερη επιβολή και τον εκσυγχρονισμό των κανόνων της ΕΕ για την προστασία του καταναλωτή, και τον κανονισμό για τη συνεργασία όσον αφορά την προστασία των καταναλωτών (ο οποίος θα παρέχει στους καταναλωτές καλύτερη προστασία και αποκατάσταση σε διασυνοριακό επίπεδο). Η καλύτερη επιβολή των κανόνων θα πρέπει να συμπληρώνεται επίσης από τη συνεργασία των προσώπων. Αυτός είναι ο σκοπός της οδηγίας για την προστασία των πληροφοριοδοτών δημόσιου συμφέροντος (πρέπει να μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών έως τον Δεκέμβριο του 2021)⁵⁷, η οποία αποτελεί ένα νέο εργαλείο που ενισχύει την ικανότητα των εθνικών και ενωσιακών αρχών επιβολής του νόμου να εντοπίζουν, να αντιμετωπίζουν και να προλαμβάνουν τις παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης σε βασικούς τομείς της ενιαίας αγοράς, όπως οι δημόσιες συμβάσεις και η προστασία του καταναλωτή. Τέλος, όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση με τίτλο «Μακροπρόθεσμο σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της εφαρμογής και της επιβολής των κανόνων της ενιαίας αγοράς», η Επιτροπή δεσμεύεται να συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για τη βελτίωση των μεθόδων εργασίας και την πλήρη αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων διοικητικών εργαλείων, ώστε να βελτιωθούν η ταχύτητα και η αποτελεσματικότητα της διεκπεραίωσης των πιθανολογούμενων παραβάσεων.

Η ανακοίνωση με τίτλο «Μακροπρόθεσμο σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της εφαρμογής και της επιβολής των κανόνων της ενιαίας αγοράς» προβλέπει σειρά νέων πρωτοβουλιών για την αντιμετώπιση των προαναφερόμενων προκλήσεων που σχετίζονται με την εφαρμογή και την επιβολή της νομοθεσίας της ΕΕ. Στις πρωτοβουλίες αυτές συμπεριλαμβάνονται πρωτοβουλίες για τον αποδοτικότερο εντοπισμό και διερεύνηση των περιπτώσεων μη συμμόρφωσης (εξορθολογισμός των υφιστάμενων συστημάτων ΤΠ που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της ενιαίας αγοράς για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με παράνομα και μη συμμορφούμενα βιομηχανικά και καταναλωτικά αγαθά), καθώς και για τη δημιουργία ειδικής ομάδας για την επιβολή των κανόνων της ενιαίας αγοράς (SMET), η οποία θα αποτελείται από εκπροσώπους των κρατών μελών και της Επιτροπής, και τη σύσταση αρχών επιβολής με επαρκείς εξουσίες (ρόλος του ευρωπαϊκού δικτύου εθνικών συντονιστών για την επιβολή της νομοθεσίας και της Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας⁵⁸).

⁵⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1020 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για την εποπτεία της αγοράς και τη συμμόρφωση των προϊόντων και για την κατάργηση της οδηγίας 2004/42/ΕΚ και των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 765/2008 και (ΕΕ) αριθ. 305/2011.

⁵⁷ Η οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 προβλέπει υψηλό επίπεδο προστασίας έναντι αντιπαιών για τα πρόσωπα που αναφέρουν πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης τις οποίες απέκτησαν στο πλαίσιο των εργασιακών δραστηριοτήτων τους. Η εν λόγω οδηγία ενισχύει την ικανότητα των εθνικών και των ενωσιακών αρχών επιβολής του νόμου να εντοπίζουν, να αντιμετωπίζουν και να προλαμβάνουν τις παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης σε βασικούς τομείς της ενιαίας αγοράς, όπως οι δημόσιες συμβάσεις, οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, η καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ και η προστασία του καταναλωτή.

⁵⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1149 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας.

3. Διοικητική ικανότητα και διοικητικές πρακτικές

Ανεπαρκείς ή ασύμβατες λύσεις ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε εθνικό επίπεδο

Η ανεπαρκής ανάπτυξη λύσεων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης μπορεί να παρεμποδίσει την ανάπτυξη της ενιαίας αγοράς. Το ζήτημα αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τους κανόνες και τις απαιτήσεις. Αποτελεί επίσης βαθύτερο αίτιο των δυσκολιών που συνδέονται με τις εθνικές διατυπώσεις ή διαδικασίες για την πλήρωση των απαιτήσεων για τη διασυννοριακή πώληση αγαθών ή υπηρεσιών.

Στις περιπτώσεις εφαρμογής λύσεων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, η διαλειτουργικότητα είναι πιθανόν να αποτελέσει πρόβλημα, αν δεν αντιμετωπιστεί κατάλληλα. Η στρατηγική εφαρμογής και το σχέδιο δράσης του ευρωπαϊκού πλαισίου διαλειτουργικότητας⁵⁹, το οποίο αναθεωρήθηκε το 2017, περιλαμβάνουν μεγάλο αριθμό συστάσεων για την προώθηση της διασυννοριακής και της διατομεακής διαλειτουργικότητας. Σειρά προγραμμάτων προωθεί την υιοθέτηση των εν λόγω λύσεων⁶⁰. Πρωτοβουλίες όπως αυτή για τη διασυννοριακή αναγνώριση των ηλεκτρονικών ταυτοποιήσεων και των υπηρεσιών εμπιστοσύνης [που καθορίζονται σε διάφορα ενωσιακά νομοθετήματα, όπως ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 910/2014 (κανονισμός eIDAS)]⁶¹ και η αρχή «μόνον άπαξ» [άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1724 για την ενιαία ψηφιακή πύλη] προάγουν τις διασυννοριακές ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες. Στη νέα ψηφιακή στρατηγική, η Επιτροπή ζητεί μια ενισχυμένη στρατηγική διαλειτουργικότητας των κυβερνήσεων της ΕΕ⁶². Ζητεί επίσης αναθεώρηση του κανονισμού eIDAS για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς του, την επέκταση των οφελών του στον ιδιωτικό τομέα και την προώθηση αξιόπιστων ψηφιακών ταυτοτήτων για όλους τους Ευρωπαίους.

Από τις 12 Δεκεμβρίου 2020, με την υλοποίηση της ενιαίας ψηφιακής πύλης⁶³, η δικτυακή πύλη «Η Ευρώπη σου» θα παρέχει πρόσβαση σε ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με τη δραστηριοποίηση εντός της ενιαίας αγοράς. Επιπλέον, θα κατευθύνει τους χρήστες στην πλέον κατάλληλη υπηρεσία υποστήριξης. Η πύλη προβλέπει επίσης την ψηφιοποίηση 21 συχνά χρησιμοποιούμενων διοικητικών διαδικασιών, την πλήρη διασυννοριακή προσβασιμότητα όλων των επιγραμμικών διαδικασιών και την εφαρμογή ενός διασυννοριακού συστήματος «μόνον άπαξ» έως τον Δεκέμβριο του 2023.

Το σύστημα διασύνδεσης μητρώων επιχειρήσεων (BRIS), το οποίο είναι διαθέσιμο από το 2017, συνδέει τα μητρώα επιχειρήσεων των κρατών μελών και των χωρών του ΕΟΧ και επιτρέπει στις εταιρείες και τους επιχειρηματίες να αναζητούν και να λαμβάνουν δωρεάν πληροφορίες σχετικά με ενωσιακές κεφαλαιουχικές εταιρείες με πολυγλωσσικό και φιλικό προς τον χρήστη τρόπο, μέσω της διαδικτυακής πύλης της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης (e-Justice)⁶⁴.

Διάφορες προτάσεις για την αντιμετώπιση των παραπάνω ζητημάτων περιλαμβάνονται επίσης στην πρόταση για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο για την περίοδο 2021-2027. Για παράδειγμα, δράσεις στο πλαίσιο του προγράμματος «Ψηφιακή Ευρώπη» θα έχουν ως στόχο την προώθηση της

⁵⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Ευρωπαϊκό πλαίσιο διαλειτουργικότητας — Στρατηγική εφαρμογής [COM(2017) 134].

⁶⁰ Ο μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» και τα δομοστοιχεία και οι λύσεις διαλειτουργικότητας των υποδομών ψηφιακών υπηρεσιών από το πρόγραμμα ISA².

⁶¹ Υπό αναθεώρηση με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς του στον τομέα των εμπορικών συναλλαγών.

⁶² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών [COM(2020) 67 final].

⁶³ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1724 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 2ας Οκτωβρίου 2018, για τη δημιουργία ενιαίας ψηφιακής θύρας με σκοπό την παροχή πρόσβασης σε πληροφορίες, σε διαδικασίες και σε υπηρεσίες υποστήριξης και επίλυσης προβλημάτων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2012.

⁶⁴ https://e-justice.europa.eu/content_business_registers_at_european_level-105-el.do

υιοθέτησης λύσεων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και της διαλειτουργικότητας. Η δέσμη μέτρων για τα προϊόντα⁶⁵ διευρύνει την εντολή των σημείων επαφής για τα προϊόντα, ώστε να παρέχουν καλύτερη και ταχύτερη πληροφόρηση στις επιχειρήσεις σχετικά με τους κανόνες που ισχύουν για τα προϊόντα τους.

Ανεπαρκής συντονισμός μεταξύ της Επιτροπής και των εθνικών διοικήσεων και μεταξύ των εθνικών διοικήσεων.

Το πρόβλημα αυτό υπονομεύει σε σημαντικό βαθμό την αποτελεσματικότητα της επιβολής της νομοθεσίας, την εμπιστοσύνη και τον θεμιτό ανταγωνισμό στην ενιαία αγορά. Οι επιχειρήσεις και οι επαγγελματίες που επιθυμούν να επεκτείνουν νόμιμα τις δραστηριότητές τους σε άλλο κράτος μέλος θα ωφελούνταν από αποτελεσματικότερο και αποδοτικότερο συντονισμό.

Το ζήτημα έχει αυξημένη σημασία στο πεδίο της εποπτείας της αγοράς προϊόντων, στο οποίο έχει διαπιστωθεί ότι οι αποκλίνουσες απόψεις των αρχών εποπτείας της αγοράς λειτουργούν ως εμπόδιο στη διασυννοριακή δραστηριότητα. Η βελτίωση του συντονισμού μέσω ενός μηχανισμού απρόσκοπτης συνεργασίας αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των αρμόδιων για την εποπτεία της αγοράς αρχών θα οδηγήσει σε μια ασφαλέστερη ενιαία αγορά και σε καλύτερες συνθήκες ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις.

Επίσης στον τομέα των υπηρεσιών, η ανεπαρκής ή αναποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών συχνά οδηγεί στην επιβολή στους παρόχους υπηρεσιών περιοριστικών κανονιστικών ρυθμίσεων και διαδικασιών. Λόγω της περιορισμένης ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών, οι εθνικές διαδικασίες συχνά δεν λαμβάνουν υπόψη τις απαιτήσεις τις οποίες οι πάροχοι υπηρεσιών έχουν ήδη εκπληρώσει στο κράτος μέλος προέλευσής τους. Μάλιστα, αυτό συμβαίνει παρά τις υφιστάμενες υποχρεώσεις των εθνικών αρχών να εφαρμόζουν την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, βάσει της Συνθήκης και του παράγωγου δικαίου (για παράδειγμα, βάσει της οδηγίας για τις υπηρεσίες). Ως εκ τούτου, μπορεί να υφίσταται περιττή επανάληψη ελέγχων και πολυπλοκότητα για τους παρόχους υπηρεσιών που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη.

Η ΕΕ έχει αναπτύξει εργαλεία διοικητικής συνεργασίας, όπως το εργαλείο πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά, το οποίο επιτρέπει στις διοικήσεις να διαβιβάζουν μεταξύ τους πληροφορίες σχετικά με επιμέρους περιπτώσεις σε ασφαλές περιβάλλον. Το εν λόγω εργαλείο χρησιμοποιείται επί του παρόντος σε 14 διαφορετικούς τομείς και διαρκώς επεκτείνεται και βελτιώνεται. Τα κράτη μέλη οφείλουν να το χρησιμοποιούν τακτικά και πλήρως.

Ο κανονισμός για τη συνεργασία όσον αφορά την προστασία των καταναλωτών [κανονισμός (ΕΕ) 2017/2394], ο οποίος ισχύει από τις 17 Ιανουαρίου 2020, παρέχει στις εθνικές αρχές ισχυρότερες εξουσίες επιβολής, καθώς και ένα πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ τους και με την Επιτροπή⁶⁶.

Η αντιμετώπιση του εν λόγω βαθύτερου αίτιου σε τομείς στους οποίους δεν υπάρχει ειδική ή επαρκής συνεργασία αποτελεί βασικό στοιχείο της ανακοίνωσης με τίτλο «Μακροπρόθεσμο σχέδιο δράσης για

⁶⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/515 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαρτίου 2019, σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση των εμπορευμάτων που κυκλοφορούν νόμιμα στην αγορά άλλου κράτους μέλους και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 764/2008.

Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1020 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για την εποπτεία της αγοράς και τη συμμόρφωση των προϊόντων και για την κατάργηση της οδηγίας 2004/42/ΕΚ και των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 765/2008 και (ΕΕ) αριθ. 305/2011.

⁶⁶ Αυτό αναμένεται να συμβάλει στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών ως προς την πραγματοποίηση διασυννοριακών αγορών (φραγμός αριθ. 7) και να βελτιώσει την προστασία τους έναντι απατών με προέλευση από άλλες γεωγραφικές περιοχές.

τη βελτίωση της εφαρμογής και της επιβολής των κανόνων της ενιαίας αγοράς». Ιδίως, η ανακοίνωση υπενθυμίζει τη σημασία της δημιουργίας του Ενωσιακού Δικτύου Συμμόρφωσης των Προϊόντων, ώστε να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ των αρχών εποπτείας της αγοράς στον εναρμονισμένο τομέα μη εδωδίων προϊόντων⁶⁷.

Ανεπαρκές προσωπικό ή εμπειρογνομosύνη σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο.

Η ανεπάρκεια των διοικητικών πόρων που αφιερώνονται στην πραγμάτωση των κανόνων της ενιαίας αγοράς, μεταξύ άλλων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, δεν επιτρέπει να αντληθούν τα οφέλη της ενιαίας αγοράς. Υπονομεύει την εμπιστοσύνη του κοινού στην ενιαία αγορά και τον θεμιτό ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων. Το εν λόγω βαθύτερο αίτιο έχει επιπτώσεις όταν οι επιχειρήσεις και οι επαγγελματίες επιθυμούν να επεκτείνουν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες στο δικό τους ή σε άλλο κράτος μέλος (μεταξύ άλλων και στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων), όπως έχει επανειλημμένα τονιστεί για ορισμένα κράτη μέλη στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Η Επιτροπή έχει δημιουργήσει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την παροχή βοήθειας στις εθνικές διοικήσεις των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης βοήθειας για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας. Επιπλέον, η Επιτροπή εξακολουθεί να στηρίζει την επαγγελματική ανάπτυξη των αρμόδιων για τις δημόσιες συμβάσεις μέσω διάφορων προγραμμάτων, όπως, για παράδειγμα, με την παροχή επιμόρφωσης με αντικείμενο τις φιλικές προς τις ΜΜΕ πολιτικές σε στελέχη των κεντρικών αρχών προμηθειών.

Η πρόταση της Επιτροπής για ένα πρόγραμμα για την ενιαία αγορά στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027 συνιστά να δοθεί προτεραιότητα στην ανάπτυξη των ικανοτήτων των εθνικών διοικήσεων και των ενώσεων καταναλωτών, ώστε να βοηθηθούν στην ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους για την επιβολή της νομοθεσίας. Επιπλέον, νέες δράσεις προτείνονται στην ανακοίνωση με τίτλο «Μακροπρόθεσμο σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της εφαρμογής και της επιβολής των κανόνων της ενιαίας αγοράς», για παράδειγμα, η δημιουργία δικτύου συνεργασίας μεταξύ των εθνικών συντονιστών για την επιβολή της νομοθεσίας στον τομέα της ενιαίας αγοράς ή η αναβάθμιση της επιμόρφωσης των επαγγελματιών νομικών που είναι επιφορτισμένοι με την επιβολή της νομοθεσίας για την ενιαία αγορά.

4. Γενικό επιχειρηματικό και καταναλωτικό περιβάλλον στα κράτη μέλη

Πολλοί από τους φραγμούς που αναφέρονται στην παρούσα ανακοίνωση αφορούν συχνά τόσο τους εγχώριους καταναλωτές και επιχειρήσεις όσο και τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται διασυνοριακά. Οφείλονται σε αίτια που δεν έχουν συγκεκριμένο διασυνοριακό στοιχείο, αλλά, αντιθέτως, συνδέονται με το γενικό επιχειρηματικό και καταναλωτικό περιβάλλον. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται οι δυσκολίες στη λήψη οικοδομικών αδειών (για παράδειγμα, στον τομέα των τηλεπικοινωνιακών υποδομών), οι προϋποθέσεις εισόδου και άσκησης για ορισμένες δραστηριότητες ή επαγγέλματα, ο εφοδιασμός με ηλεκτρική ενέργεια, η δικαστική και εξώδικη επίλυση επιχειρηματικών διαφορών, και η καταβολή φόρων. Η ανάλυση της έρευνας «Doing Business»⁶⁸ της Παγκόσμιας Τράπεζας αντικατοπτρίζει αυτή την πραγματικότητα: κράτη μέλη μπορεί

⁶⁷ Ως αποτέλεσμα του νέου κανονισμού του 2019 για την εποπτεία της αγοράς.

⁶⁸ Όμιλος της Παγκόσμιας Τράπεζας, Doing Business 2020 (Επιχειρηματική δραστηριότητα 2020).

να έχουν καλές επιδόσεις στη διάσταση των «διασυνοριακών συναλλαγών», αλλά κακές επιδόσεις όσον αφορά άλλα εμπόδια στην άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Το 2019, οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου αφορούσαν την εξάλειψη των πλέον προβληματικών κανονιστικών και διοικητικών επιβαρύνσεων, αδυναμίες στη δημόσια διοίκηση και στο επιχειρηματικό περιβάλλον, καθώς και την έλλειψη προβλέψιμων κανονιστικών πλαισίων σε 16 κράτη μέλη. Η ανάλυση στο πλαίσιο του Εξαμήνου τονίζει επίσης την ανάγκη να βελτιωθεί η ποιότητα της διακυβέρνησης και των θεσμών, καθώς και η αποτελεσματικότητα των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης και των δημόσιων διοικήσεων. Ομοίως, και όπως ήδη προαναφέρθηκε, στην έκθεση της Επιτροπής για τις επιδόσεις της ενιαίας αγοράς αναφέρεται σειρά δεικτών έντασης των περιορισμών σε διάφορους τομείς οικονομικής σημασίας, όπως τα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα και οι υπηρεσίες λιανικής.

Η Επιτροπή έχει επίσης θεσπίσει μέσα για την πρόληψη της θέσπισης αδικαιολόγητα περιοριστικών εθνικών κανόνων. Πρόσφατο παράδειγμα αποτελεί η οδηγία για τον έλεγχο αναλογικότητας, την οποία τα κράτη μέλη πρέπει να μεταφέρουν στο εθνικό τους δίκαιο έως τις 30 Ιουλίου 2020. Η οδηγία θα επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να αξιολογούν εκ των προτέρων την αναλογικότητα κάθε νέας ή τροποποιητικής νομοθετικής, κανονιστικής ή διοικητικής διάταξης που επιβάλλει περιορισμούς στην είσοδο σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα ή στην άσκηση τέτοιου επαγγέλματος.

Περαιτέρω, οι πολιτικές που σχετίζονται με τις δεξιότητες επίσης έχουν ρόλο να διαδραματίσουν για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, τόσο στο επίπεδο της αντιστοίχισης των δεξιοτήτων των εργαζομένων με τις δεξιότητες που ζητούν οι επιχειρήσεις όσο και στο επίπεδο της βελτίωσης των υφιστάμενων πληροφοριών σχετικά με τις δεξιότητες και της αύξησης της προβολής και της διαφάνειας των πληροφοριών αυτών σε διασυνοριακό επίπεδο. Το επικείμενο ενισχυμένο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη θα προτείνει σειρά δράσεων για την επιδίωξη των στόχων αυτών. Επιπλέον, το επικείμενο ευρωπαϊκό σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο θα καθορίσει την προσέγγιση για τη διαχείριση της νόμιμης μετανάστευσης, με στόχο η ΕΕ να προσελκύει καλύτερα τις δεξιότητες και τα talenta που χρειάζεται η αγορά εργασίας της ΕΕ. Η επανεκκίνηση και ταχεία ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων σχετικά με την οδηγία για την μπλε κάρτα, η οποία αποσκοπεί στην προσέλκυση εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης, θα εξακολουθήσει να αποτελεί προτεραιότητα.

Η στρατηγική για τις ΜΜΕ με στόχο μια βιώσιμη και ψηφιακή Ευρώπη αντιμετωπίζει την ανάγκη βελτίωσης των εγχώριων εθνικών περιβαλλόντων μέσω συγκεκριμένων πρωτοβουλιών. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της συνεργασίας με τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή της αρχής «σκέψου πρώτα σε μικρή κλίμακα» και για την ενδυνάμωση του δικτύου των απεσταλμένων για τις ΜΜΕ, καθώς και για τη βελτίωση της πληρότητας και της αποδοτικότητας των εθνικών υπηρεσιών μίας στάσης, ώστε να στηριχθούν περαιτέρω οι ΜΜΕ που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν διασυνοριακά.

5. Βαθύτερα αίτια που δεν συνδέονται με τη δημόσια πολιτική

Τα βαθύτερα αίτια των υποκείμενων φραγμών δεν συνδέονται πάντοτε άμεσα με δημόσιες πολιτικές, εθνικές ή ευρωπαϊκές. Οι αγορές των επιμέρους κρατών μελών λειτουργούν εντός ευρύτερων πολιτιστικών πλαισίων. Η ποικιλία καταναλωτικών προτιμήσεων και γλωσσών στην ΕΕ καθιστά τη διασυνοριακή δραστηριοποίηση πολυπλοκότερη. Οι εμπορικές επιλογές ιδιωτών ή ζητήματα εφοδιαστικής μπορούν να εξηγήσουν ορισμένες από τις δυσκολίες που αναφέρθηκαν από τις

επιχειρήσεις, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της απόρριψης επιχειρηματικών ευκαιριών ή των εδαφικών περιορισμών στον εφοδιασμό επιχειρήσεων λιανικής. Στο πλαίσιο αυτό, τα αποτελέσματα της έρευνας της Επιτροπής για τον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου (10 Μαΐου 2017) δείχνουν ότι πάνω από 11 % των εμπόρων λιανικής αναφέρουν ότι οι προμηθευτές τους επιβάλλουν συμβατικούς περιορισμούς στις διασυνοριακές πωλήσεις.

Οι γενικές μακροοικονομικές και μικροοικονομικές συνθήκες μπορούν επίσης να παίζουν ρόλο. Επιπλέον, οι γεωγραφικές συνθήκες και οι συνθήκες ως προς τις υποδομές μπορεί να θέτουν φραγμούς στην πρόσβαση στην αγορά, για παράδειγμα λόγω αυξημένων χρόνων μεταφοράς και αποστάσεων ή λόγω φυσικών φραγμών εισόδου.

Το γεγονός ότι τα εν λόγω βαθύτερα αίτια δεν απορρέουν άμεσα από τη δημόσια πολιτική δεν σημαίνει ότι η ΕΕ δεν μπορεί να διαδραματίσει ρόλο για την αντιμετώπιση ορισμένων εξ αυτών. Αυτό ισχύει, μεταξύ άλλων, για τους φραγμούς των οποίων το βαθύτερο αίτιο έγκειται σε εμπορικές επιλογές ιδιωτών, δεδομένου ότι οι επιλογές αυτές, όταν δεν δικαιολογούνται από αντικειμενικούς λόγους, μπορούν να οδηγήσουν σε τεχνητή κατάτμηση της ενιαίας αγοράς. Πρόσφατο παράδειγμα περίπτωσης στην οποία η ΕΕ αντιμετώπισε τέτοια ζητήματα είναι ο κανονισμός για τον γεωγραφικό αποκλεισμό⁶⁹. Επιπλέον παράδειγμα αποτελούν οι κανόνες περί ανταγωνισμού. Η Επιτροπή αντιμετώπισε πρόσφατα, σε συνέχεια τομεακών ερευνών, αντιανταγωνιστικές συμφωνίες ορισμένων εταιρειών που καταμερίζαν την ενιαία αγορά⁷⁰.

Όσον αφορά τους εδαφικούς περιορισμούς στον εφοδιασμό, η Επιτροπή, εκτός από το να απαιτεί πλήρη συμμόρφωση με τη νομοθεσία για τον ανταγωνισμό, ζήτησε από τους προμηθευτές, σε συνέχεια της ανακοίνωσης του 2018 για το λιανικό εμπόριο⁷¹, να αλλάξουν οικειοθελώς την προσέγγισή τους. Επιπλέον, η Επιτροπή, προτού καταλήξει ως προς τα δυνητικά επόμενα βήματα, εξετάζει επί του παρόντος πόσο διαδεδομένη είναι η χρήση εδαφικών περιορισμών στον εφοδιασμό, ποια προϊόντα επηρεάζονται, ποιοι είναι οι λόγοι που τυχόν επικαλούνται οι προμηθευτές για τη χρήση τους, πώς ο ανταγωνισμός μεταξύ των εμπόρων λιανικής μπορεί να επηρεάσει τους εδαφικούς περιορισμούς στον εφοδιασμό και ποιος είναι ο οικονομικός αντίκτυπος στα διαφορετικά επίπεδα της αλυσίδας εφοδιασμού και στους καταναλωτές. Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής, η Επιτροπή θα εξετάσει την ανάγκη για περαιτέρω πολιτική δράση.

Το πρόγραμμα Erasmus συμβάλλει στη βελτίωση των γλωσσικών γνώσεων των σπουδαστών. Ομοίως, τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία συμβάλλουν στη βελτίωση των υποδομών και στη μείωση των γεωγραφικών εμποδίων εντός των κρατών μελών. Οι σχετικοί πόροι των εν λόγω Ταμείων θα συμπληρωθούν από πόρους άλλων προγραμμάτων της ΕΕ, και ιδίως του νέου προγράμματος για τον μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη», για το οποίο προτείνεται χρηματοδότηση 42,3 δισ. EUR στο πλαίσιο του νέου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου.

⁶⁹ Σκοπός του εν λόγω κανονισμού είναι η αντιμετώπιση των καταστάσεων που περιγράφονται παραπάνω σχετικά με τον φραγμό αριθ. 6. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2018/302 τέθηκε σε ισχύ στις 22 Μαρτίου 2018 σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και εφαρμόζεται από τις 3 Δεκεμβρίου 2018.

⁷⁰ Μερικά παραδείγματα αποτελούν: οι πρακτικές τεσσάρων κατασκευαστών ηλεκτρονικών συσκευών ευρείας κατανάλωσης (Asus, Dendon & Marantz, Philips και Pioneer), στους οποίους η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμα για την εφαρμογή προκαθορισμένων τιμών μεταπώλησης σε σχέση με ορισμένα ευρέως διαδεδομένα ηλεκτρονικά προϊόντα ευρείας κατανάλωσης και (στην περίπτωση της Pioneer) σε σχέση επίσης με περιορισμούς στο διασυνοριακό εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, οι πρακτικές της αμερικανικής εταιρείας ένδυσης Guess, στην οποία η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο για την επιβολή, μεταξύ άλλων, περιορισμών στις διασυνοριακές πωλήσεις σε καταναλωτές (γεωγραφικός αποκλεισμός) και για την εφαρμογή προκαθορισμένων τιμών μεταπώλησης, καθώς και οι πρακτικές τριών ιδιοκτητών εμπορικών σημάτων και δικαιωπαρρόχων δικαιωμάτων για προϊόντα εμπορευματοποίησης (Nike, Sanrio και NBC Universal), στους οποίους η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο για τις συμβάσεις τους παροχής αδειών εκμετάλλευσης και διανομής που περιορίζουν τις διασυνοριακές και τις επιγραμμικές πωλήσεις προϊόντων εμπορευματοποίησης, όπως τσαντών, παιχνιδιών, σχολικών ειδών και ρούχων, ιδίως για παιδιά.

⁷¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Ένας ευρωπαϊκός τομέας του λιανικού εμπορίου κατάλληλος για τον 21ο αιώνα [COM(2018) 219 final].

III. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Η παρούσα ανακοίνωση, καθώς και οι νέες πρωτοβουλίες πολιτικής που εγκρίθηκαν σήμερα, καθορίζουν δράσεις προτεραιότητας που πρέπει να αναληφθούν από κοινού από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή.

Ειδικότερα, η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:

- να εγκρίνουν γρήγορα όλες τις προτάσεις για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο που σχετίζονται με την ενιαία αγορά και την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και έχουν ως αντικείμενο τη χρηματοδότηση νέων προτύπων, εργαλείων ΤΠ [όπως το σύστημα πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά (IMI)], υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις (όπως το SOLVIT) ή εκστρατειών ευαισθητοποίησης, ιδίως του προγράμματος «Ψηφιακή Ευρώπη» και του προγράμματος για την ενιαία αγορά·
- να εγκρίνουν γρήγορα τις εκκρεμείς νομοθετικές προτάσεις που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων των φραγμών που εντοπίζονται στην παρούσα ανακοίνωση, ιδίως των εκκρεμών προτάσεων προτεραιότητας που ορίζονται στο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2020.

Επιπλέον, καλεί τα κράτη μέλη:

- να εκπληρώνουν τις νόμιμες υποχρεώσεις τους και να αναλαμβάνουν τις ευθύνες τους για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιότητάς τους, όπως είναι οι επαχθείς κανονιστικές ρυθμίσεις και διαδικασίες, και να διασφαλίζουν ότι ο αρνητικός τους αντίκτυπος στην ενιαία αγορά, τόσο σήμερα όσο και στο μέλλον, συνάδει με το δίκαιο της ΕΕ και είναι, σε κάθε περίπτωση, περιορισμένος·
- να εντείνουν τις προσπάθειές τους συμμόρφωσης με τη νομοθεσία για την ενιαία αγορά, αίροντας υφιστάμενους φραγμούς και αποφεύγοντας τη δημιουργία νέων·
- να παρέχουν επαρκείς πόρους στις διοικητικές υπηρεσίες με αρμοδιότητες κρίσιμες για την υλοποίηση της ενιαίας αγοράς, όπως οι αρχές συντονισμού της ενιαίας ψηφιακής πύλης, οι αρχές εποπτείας της αγοράς, οι αρχές ανταγωνισμού και οι αρχές προστασίας του καταναλωτή, καθώς και στις υπηρεσίες υποστήριξης, όπως τα ενιαία κέντρα εξυπηρέτησης, τα σημεία επαφής για τα προϊόντα ή τα κέντρα SOLVIT·
- να διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών μίας στάσης που έχουν ως καθήκον να βοηθούν ιδίως τις ΜΜΕ με συντονισμένες απαντήσεις σχετικά με τους εφαρμοστέους κανόνες και κανονισμούς που πρέπει να τηρούν για την επιχειρηματική δραστηριοποίησή τους στην ενιαία αγορά (διασυννοριακή και εγχώρια), καθώς και σχετικά με τις επενδυτικές ευκαιρίες / τα επενδυτικά προγράμματα που προσφέρει η ΕΕ.

Η Επιτροπή από την πλευρά της:

- εκδίδει σήμερα ένα μακροπρόθεσμο σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της εφαρμογής και της επιβολής των κανόνων της ενιαίας αγοράς⁷², το οποίο έχει ως σκοπό την αντιμετώπιση των φραγμών που αναφέρονται στην παρούσα ανακοίνωση των οποίων το βαθύτερο αίτιο έγκειται στην ανεπαρκή επιβολή του δικαίου της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, θα συσταθεί ειδική ομάδα για την επιβολή των κανόνων της ενιαίας αγοράς (SMET), η οποία θα αποτελείται από εκπροσώπους των κρατών μελών και της Επιτροπής·

⁷² COM(2020) 94 της 10.3.2020.

- θα εξετάσει την ανάγκη ανάληψης περαιτέρω κανονιστικών μέτρων για την αντιμετώπιση των φραγμών που έχουν άλλα βαθύτερα αίτια τα οποία μπορούν να αντιμετωπιστούν σε επίπεδο ΕΕ. Η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα της εν λόγω ανάλυσης το επόμενο έτος, ώστε να μπορεί επίσης να λάβει υπόψη της τον αντίκτυπο του πρώτου έτους εφαρμογής του μακροπρόθεσμου σχεδίου δράσης για τη βελτίωση της εφαρμογής και της επιβολής των κανόνων της ενιαίας αγοράς·
- θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων των εθνικών φραγμών, συμπεριλαμβανομένης της διάστασης της πρόληψής τους στο πλαίσιο, για παράδειγμα, της οδηγίας για τη διαφάνεια στην ενιαία αγορά⁷³ και της οδηγίας για τον έλεγχο αναλογικότητας. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο παρέχει ακόμη ένα σχετικό πλαίσιο για την παρακολούθηση και την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων των φραγμών και των εμποδίων που εντοπίζονται στην παρούσα ανακοίνωση·
- θα ενισχύσει το πρόγραμμα REFIT, μεταξύ άλλων μέσω της εφαρμογής της αρχής «για κάθε θέσπιση, μία κατάργηση» («one-in, one-out»), με πλήρη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών. Η πλατφόρμα «Fit for Future» θα εξετάσει τρόπους απλούστευσης της ισχύουσας νομοθεσίας, καθώς και τρόπους προσαρμογής της στις ανάγκες ανταπόκρισης στις μελλοντικές προκλήσεις· φιλοδοξία μας είναι το σύνολο της μελλοντικής νομοθεσίας, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο, να εκπονείται με τον τελικό χρήστη κατά νου και με τους πιθανούς φραγμούς να εντοπίζονται και να μετριάζονται από την αρχή της διαδικασίας, για παράδειγμα με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Στην παρούσα ανακοίνωση και τις εκθέσεις που τη συνοδεύουν, η Επιτροπή υιοθετεί μια διαφορετική θεώρηση της λειτουργίας της ενιαίας αγοράς: τη θεώρηση των χρηστών της. Η θεώρηση αυτή δείχνει ότι υπερβολικά πολλοί φραγμοί εξακολουθούν και σήμερα να παρεμποδίζουν τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς. Το γεγονός αυτό δυσχεραίνει τις επιχειρηματικές και τις καταναλωτικές διαδρομές στην ενιαία αγορά. Όπως και το 1985, χρειαζόμαστε την πολιτική βούληση και αποφασιστικότητα να εργαστούμε από κοινού και σε στενό συντονισμό, τόσο στο ενωσιακό επίπεδο όσο και στο επίπεδο των κρατών μελών, για να εξαλείψουμε τους εναπομένοντες φραγμούς από τη ρίζα τους, αντιμετωπίζοντας τα βαθύτερα αίτιά τους. Η δέσμη πρωτοβουλιών που εγκρίθηκε σήμερα —μια νέα βιομηχανική στρατηγική για την Ευρώπη, μια στρατηγική για τις ΜΜΕ με στόχο μια βιώσιμη και ψηφιακή Ευρώπη, η ανακοίνωση για ένα μακροπρόθεσμο σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της εφαρμογής και της επιβολής των κανόνων της ενιαίας αγοράς, και η παρούσα ανακοίνωση— παρέχουν μια βάση για την επανεκκίνηση της εταιρικής μας σχέσης, ώστε να διασφαλιστεί ότι η Ευρώπη μπορεί να προσφέρει ανάπτυξη, ευημερία και σταθερότητα για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις της, τόσο στο εσωτερικό της όσο και παγκοσμίως.

⁷³ Οδηγία (ΕΕ) 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών (ΕΕ L 241 της 17.9.2015, σ. 1).